

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 4.5.2026
COM(2026) 191 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

**Määruse (EL) 2023/1115 (milles käsitletakse teatavate raadamise ja metsade
degradeerumisega seotud saaduste ja toodete liidu turul kättesaadavaks tegemist ja
liidust eksportimist) lihtsustuste läbivaatamine**

Kokkuvõte

2025. aasta detsembris võtsid Euroopa Parlament ja nõukogu vastu määruse (EL) 2023/1115 (edaspidi „määrus“ või „EUDR“) muutmise. Muudetud õigusraamistikus volitasid kaasseadusandjad komisjoni vaatama määruse läbi ning esitama 30. aprilliks 2026 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, millele on asjakohasel juhul lisatud seadusandlik ettepanek.

Käesoleva aruandega täidab komisjon määruse artikli 34 lõike 1a kohaseid kohustusi. Aruandes antakse ülevaade lihtsustamismeetmetest, mis on kasutusele võetud alates EUDRi jõustumisest 2023. aasta juunis, ning hinnatakse nende mõju halduskoormusele ja määruse üldisele toimimisele, pöörates eriti suurt tähelepanu mikro- ja väikeettevõtjatele, nagu põllumajandustootjad ja metsandusettevõtjad. Samuti esitatakse käesolevale aruandele lisatud täiendavad lihtsustamismeetmed ja käsitletakse edusamme peamistes rakendamise töösuundades (eelkõige infosüsteem), et tagada määruse tulemuslik kohaldamine alates 2026. aasta lõpust.

EUDR on teedrajava õigusaktina, mille eesmärk on vähendada liidu osakaalu ülemaailmses raadamises ja metsade degradeerumises, juba läbinud kaks sihipärast läbivaatamist (2024. ja 2025. aastal) ning nendel aastatel on vastu võetud ka kaks põhjalikku meetmete paketti,⁽¹⁾ mille eesmärk on rakendamist hõlbustada.

Läbivaatamise käigus jõuti järeldusele, et 2024. ja 2025. aastal kehtestatud meetmed koos 2025. aasta detsembri muudatuste ja käesolevale aruandele lisatud uute lihtsustamismeetmetega vähendavad märgatavalt halduskoormust ja lihtsustavad suurel määral nende ettevõtjate tegevust, kelle suhtes määrust kohaldatakse. See vähendamine on eriti oluline väikese riskiga riikidest hankivate ettevõtjate, esmatootjast mikro- ja väikeettevõtjate ning tarneahela hilisema etapi osaliste jaoks, eelkõige seetõttu, et kasutusele võetakse lihtsustatud toimingud. Allpool käsitletud uute meetmetega tehakse ettepanek muuta määruses esitatud toote määratlust, täpsustatakse ja lihtsustatakse teatavaid sätteid ning ajakohastatakse infosüsteemi, rakendades hiljutisi seadusandlikke muudatusi ja jälgides, et see on kasutaja jaoks võimalikult mugav. Selleks et kaitsta õiguskindlus ning tagada ettevõtjatele stabiilne ja prognoositav õigusraamistik ning nõuete täitmise seotud kulude vähendamisel tehtud edusamme arvesse võttes ei pea komisjon asjakohaseks teha ettepanekut muuta veel kord aluseks olevat õigusakti.

Aruandes on esitatud mitu uut lihtsustamismeedet.

Esiteks on komisjon **ajakohastanud suuniseid ja korduma kippuvaid küsimusi, et võtta arvesse peamisi kahtlusi, mis sidusrühmadel tekkisid.** Eelkõige täpsustatakse nendes dokumentides võimalust hõlmata ühe hoolsuskohustuse täitmise deklaratsiooniga mitu saadetist ja selgitatakse näiteks seda, kuidas metsaliidud saavad esitada teavet üksikute metsaomanike nimel. Komisjon annab ka täpsemaid praktilisi juhiseid tarneahela hilisema etapi ettevõtjate kohustuste kohta, sealhulgas nende positsiooni kindlakstegemise kohta tarneahelas ja võimaluse kohta, et ettevõtte on nii importija kui ka tootja. Samuti kinnitatakse, et nende roll piirdub asjakohase teabe passiivse kogumise ja säilitamisega. Selgitatakse selliseid küsimusi nagu e-kaubandus, asukohatuvastuse alternatiivid ning

⁽¹⁾ [2024. aasta](#) sügisel ja [2025. aasta aprillis](#) avaldati dokumentide pakettid, mis koosnesid suunistest, korduma kippuvatest küsimustest ning lihtsustava mõjuga rakendusaktidest ja delegeeritud õigusaktidest.

esmatootjast mikro- ja väikeettevõtjate künniste kindlaksmääramine. Peale selle täpsustatakse suunistes ja korduma kippuvates küsimustes, et seaduslikkusega seotud teavet tuleks koguda proportsionaalselt riskitasemega ning et üksikasjalikumaid tõendeid nõutakse ainult suurema riskiga tarneahelate korral. Peale selle on EUDRi kohase tarneahela ajakohastatud infograafikutel esitatud kasutajatega arvestavaid praktilisi näiteid võimalike tarneahelate kohta. Vajaduse korral jätkab komisjon suuniste ja korduma kippuvate küsimuste ajakohastamist, võttes arvesse sidusrühmade tagasisidet.

Teiseks on **toote määratlust täpsustatud** delegeeritud õigusakti eelnõus,⁽²⁾ mis avaldati üldsuselt tagasiside saamiseks, et tagada määruse ühtsem kohaldamine. Muu hulgas tehti seal ettepanek lisada teatavad tarneahela hilisema etapi tooted, nagu lahustuv kohv ja teatavad palmiõli derivaadid (sealhulgas palmiõlist valmistatud seep), ning jätta kavandatud tootemääratlusest välja mõned tooted, nagu nahk, näidised ja taastatud rehvid.

Kolmandaks kirjeldatakse aruandes ka **infosüsteemi edasiarendamist**. Siia kuuluvad EUDRi muudetud tekstis ettenähtud uuendused (nagu lihtsustatud deklaratsioonide lisamine) ja sidusrühmade taotletud lisafunktsioonid, sealhulgas hoolsuskohustuse täitmise deklaratsioonide viitenumbrite vabatahtlik rühmitamine. Kokkuvõttes tagatakse nende täiustustega, et süsteem on töökindel ja valmis toetama määruse ladusat kohaldamist selle kohaldamise esimesest päevast peale.

Neljandaks käsitletakse aruandes **uute kaubanduse hõlbustamise vahendite kavandatud loomist**, nagu EUDRi kohaseid asjaomaseid tooteid tootvate riikide õigusaktide andmekogud ja sertifitseerimisskeemid või muud kolmanda isiku poolt kontrollitud kavad, mida kohaldatakse EUDRiga hõlmatud saaduste suhtes, et hõlbustada nõuetele vastavuse ja seaduslikkuse hindamist.

Kvantitatiivne hindamine näitab, et üheskoos peaksid esitatud lihtsustamismeetmed vähendama EUDRi alusel kohustustega hõlmatud ettevõtjate iga-aastaseid nõuete täitmisega seotud kulusid ligikaudu 75 % võrreldes esialgsete nõuete täitmisega seotud kuludega.

Samas peaks määrus tooma märkimisväärset keskkonna- ja majanduslikku kasu⁽³⁾. Esialgsed tõendid näitavad, et EUDR aitab kaasa sellistele struktuursetele muutustele ülemaailmsetes tarneahelates, mis tulenevad avaliku ja erasektori koostoimest, sealhulgas suurematest investeringutest jälgitavusse, suuremasse läbipaistvusse ja digilahenduste laiemasse kasutuselevõttu, ning toetab seeläbi kestlikumaid ja konkurentsivõimelisemaid tootmistavasid.

⁽²⁾ Avaldatud üldsuselt tagasiside saamiseks veebisaidil [Avaldatud algatused](#).

⁽³⁾ Rahaline kasu on hinnanguliselt ligikaudu 7 miljardit eurot aastas, kui arvestada ümber 208 tuhat hektarit välditud raadamist ja 49 miljonit tonni välditud kasvuhoonegaaside heidet aastas.

1. Sissejuhatus

1.1 Poliitiline põhjendus

Euroopa Liidul on juhtiv roll ülemaailmsetes püüdlustes kaitsta elutähtsaid ökosüsteeme ja võidelda kliimamuutuste vastu kooskõlas Pariisi kokkuleppe,⁽⁴⁾ bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni,⁽⁵⁾ riigijuhtide Glasgow deklaratsiooniga metsade ja maakasutuse kohta⁽⁶⁾ ning ÜRO kestliku arengu eesmärkidega⁽⁷⁾. See hõlmab raadamise ja metsade degradeerumise vähendamist ning seda prioriteeti kinnitati hiljuti veel kord Belémis toimunud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 30. istungjärgul (COP30), kus COP30 eesistujariik esitas tegevuskava raadamise ja metsade degradeerumise peatamiseks ja tagasipööramiseks 2030. aastaks⁽⁸⁾.

ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni (FAO) ülemaailmse metsaressursside hindamise⁽⁹⁾ viimastest, 2025. aasta andmetest on näha, et pärast aeglustumist aastatel 2010–2020 on kogu maailma aastane metsade netokadu taas suurenenud ja ületab nüüd 5 miljonit hektarit aastas, kui ajavahemikul 2010–2020 oli see 3,6 miljonit hektarit aastas⁽¹⁰⁾.

Raadamise peamine põhjus on endiselt põllumajandusmaa laiendamine⁽¹¹⁾. Suure maailmamajandusena on EL metsade kadumisega seotud saaduste tootja ja suur tarbija ning seega üks selle probleemi põhjustajaid⁽¹²⁾. See on ainus põhjus, miks EL võttis 2023. aasta mais vastu EUDRI,⁽¹³⁾ mille eesmärk on vähendada ELi panust ülemaailmsesse raadamisse ja metsade degradeerumisse. Määrusega püütakse ära hoida põllumajanduse laiendamist metsaaladele, et hoida metsi alles ja seeläbi vähendada oma tegevusega seotud kasvuhoonegaaside heidet ning kaitsta ökosüsteeme ja nendest sõltuvaid liike. Määrus jõustus 2023. aasta juunis ja seda on muudetud kaks korda (2024. aasta lõpus ja uuesti 2025. aasta lõpus), et kasutusele võtta sihipärased lihtsustused ja pikendada määruse kohaldamisaega.

(4) ÜRO kliimamuutuste raamkonventsioon, *Pariisi kokkulepe*, FCCC/CP/2015/L.9/Rev/1 (12. detsember 2015), https://unfccc.int/sites/default/files/english_pariis_agreement.pdf.

(5) Ühinenud Rahvaste Organisatsioon, *Bioloogilise mitmekesisuse konventsioon* (allkirjastamiseks avatud 5. juunil 1992, jõustunud 29. detsembril 1993), 1760 UNTS 79, <https://www.cbd.int/convention/text/>.

(6) Ühendkuningriigi valitsus (COP26 eesistujariik), *Riigijuhtide Glasgow deklaratsioon metsade ja maakasutuse kohta* (2. november 2021), <https://ukcop26.org/glasgow-leaders-declaration-on-forests-and-land-use/>.

(7) Ühinenud Rahvaste Organisatsioon, *Kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 „Muudame oma maailma“*, ÜRO dokument A/RES/70/1 (25. september 2015), <https://sdgs.un.org/2030agenda>.

(8) Brasiilia valitsus (COP30 eesistujariik), *Tegevuskava raadamise ja metsade degradeerumise peatamiseks ja tagasipööramiseks 2030. aastaks* (mai 2024), <https://www.cop30.br/en/forests-roadmap>.

(9) *Ülemaailmne metsaressursside hindamine 2025*.

(10) Siiski esineb piirkondlikke erinevusi, kus mõnes geograafilises piirkonnas metsa netopindala suureneb.

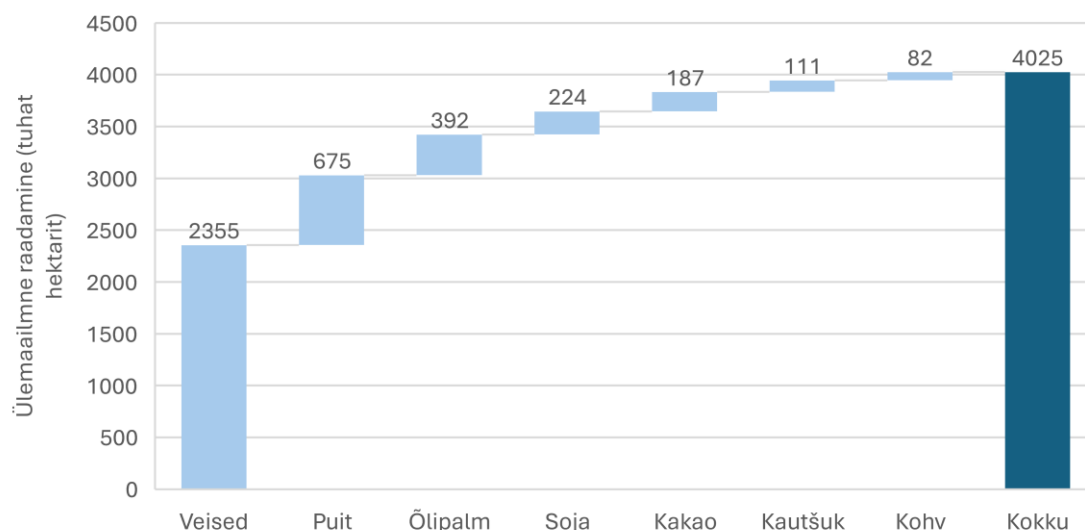
(11) FAO 2022, „The State of the World’s Forests 2022. Forest pathways for green recovery and building inclusive, resilient and sustainable economies“, 2022, kättesaadav aadressil <https://doi.org/10.4060/cb9360en>.

(12) Kastner, T. jt, *Analysis of the Impacts of EU Consumption on Deforestation: Comprehensive Analysis of the Impact of EU Consumption on Deforestation*, International Institute for Applied Systems Analysis (IIASA), Laxenburg, Austria, 2013, <https://pure.iiasa.ac.at/id/eprint/14868/1/1.%20Report%20analysis%20of%20impact.pdf>.

(13) Euroopa Liit, *Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. mai 2023. aasta määrus (EL) 2023/1115, milles käsitletakse teatavate raadamise ja metsade degradeerumisega seotud saaduste ja toodete liidu turul kättesaadavaks tegemist ja liidust eksportimist*, ELT L 150, 9.6.2023, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A32023R1115>.

EUDRi kohaldamisala hõlmab seitset saadust – veised, kakao, kohv, palmiõli, soja, puit ja kautšuk. Uuringutest⁽¹⁴⁾ nähtub, et nende seitsme saaduse tõttu raadati aastatel 2015–2020 maailmas igal aastal rohkem kui 4 miljonit hektarit, mis moodustas ligikaudu 70 % põllumajanduse põhjustatud raadamisest (joonis 1).

Joonis 1. Ülemaailmne raadamine (tuhandetes hektarites aastas), mille põhjus on aastatel 2015–2020 olnud EUDRi kohaldamisalasse kuuluva seitsme saaduse kasvatamine (Singh ja Persson, 2026)

1.2 Viimase aja suundumused ja edusammud

Kogu maailmas juba valmistuvad riigid raadamist käsitleva ELi määruse rakendamiseks ja kasutavad sageli selle kiirendavat mõju, et saaduste tarneahelates tõhustada jälgitavussüsteeme ja kestlikkuse algatusi ning parandada metsade ja põllumajanduse seiret ja haldamist. Seda positiivset mõju on dokumenteeritud hiljutistes uuringutes,⁽¹⁵⁾ mis annavad kogu maailmas tunnistust üha suuremast koostoimest valitsuse ja erasektori algatuste vahel. Näiteks on Forest Trendsi aruandest näha, et 2026. aasta veebruari seisuga viib vähemalt 25 tootjariiki ellu üle 60 algatuse, mida juhib valitsus ja mis on seotud EUDRi nõuete täitmisega. Paljud neist riikidest tegelevad laiemate haldusküsimustega, nagu maaomand, jälgitavus ja õigusselgus väljaspool konkreetseid tarneahelaid⁽¹⁶⁾.

⁽¹⁴⁾ Singh, C., Persson, U.M. „Global patterns of commodity-driven deforestation and associated carbon emissions“, *Nature Food* 7, 2026, lk 138–151, <https://doi.org/10.1038/s43016-026-01305-4>.

⁽¹⁵⁾ Brack, D., „How the EUDR Is Already Driving Forest Governance Reform: From Market Signal to Systemic Impact. Forest Policy, Trade and Finance Initiative“, aprill 2026, [How the EUDR Is Already Driving Forest Governance Reform - Forest Trends](#).

⁽¹⁶⁾ Hiljutiste uuringute hulgas on näiteks Brack, D., „How the EUDR Is Already Driving Forest Governance Reform: From Market Signal to Systemic Impact. Forest Policy, Trade and Finance Initiative“, aprill 2026, [How the EUDR Is Already Driving Forest Governance Reform - Forest Trends](#); Sotirov, M., „Policy Brief. The EU Deforestation Regulation Is Already Delivering Results“, *Deutsche Umwelthilfe*, aprill 2026, [Policy Brief Dr. Metodi Sotirov - The EU Deforestation Regulation Is Already Delivering Results - Why further weakening during the Simplification Review risks undermining progress in global forest governance.pdf](#).

Suurt osa nendest püüdlustest on rahastatud ELi ja selle liikmesriikide tehnilise toe ja programmide kaudu,⁽¹⁷⁾ millega võimestatakse väikepõllumajandustootjaid, motiveeritakse metsade säilitamist ning suurendatakse kohapeal kestliku maakasutuse ja põllumajanduse ning töökohtade loomise suutlikkust.

Aafrika, Aasia ja Ladina-Ameerika juhtumianalüüsid näitavad pooleliolevatest programmidest ja algatustest saadud kogemuste põhjal kolme peamist suundumust:

- tarneahelate ja asukohatuvastussüsteemide jälgitavuse kiire väljatöötamine ja pidev parandamine,
- riiklike andme- ja sertifitseerimisraamistike tõhustamine ning
- uuenduslike digisüsteemide esilekerkimine.

Näiteks Etioopias kasutusele võetud digitaalne jälgitavussüsteem registreerib kohvi tarneahela põllumajandusettevõttest kuni eksportimiseni ja kogub mobiilirakenduste kaudu georuumilisi andmeid, et kontrollida, kas kohv on saadud raadamisvabalt. Samuti on Ghanas võetud kakao jaoks kasutusele *Ghana Cocoa Traceability System*, mille raames on kaardistatud tuhandeid põllumajandusettevõtteid ja põllumajandustootjate registreerimine seotud ekspordiantmetega, mis teeb võimalikuks ostjale suunatud hoolsuskohustuse täitmise aruanded. Keenia kasutab EUDRI rakendamise ettevalmistamisel ka kaugseiretehnoloogiat⁽¹⁸⁾. Côte d'Ivoire'is on tihedas koostöös komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskusega välja töötatud väga täpsed riiklikud maakasutuskaardid. Uuenduslikud digiplatvormid, nagu Argentina platvorm VISEC, teevad võimalikuks sojaekspordi jälgitavuse. Brasiilia uuenduslik riiklik süsteem „Selo Verde“ ühendab keskkonnaandmed ja põllumajandusettevõtete registrid, et jälgida vastavust metsaalastele õigusaktidele. Honduras on juba saatnud ELi täielikult jälgitavat kohvi, kasutades avatud digitaristut, mis hõlmab väikepõllumajandustootjaid. See näitab selliste süsteemide potentsiaali raadamisvabade tarneahelate toetamisel. Tai on loonud EUDRile vastava platvormi THAI Traceability – jälgitavussüsteemi, mis kõigi seitsme saaduse puhul toimib raadamise ja seaduslikkuse andmete ühtse keskandmebaasina. Malaisias on ajakohastatud palmiõli, kautšuki ja puidu riiklikke kestlikkusstandardeid ning viidud need vastavusse EUDRI kohaste teabele esitatavate nõuetega. Indoneesia ja Malaisia kohandavad ka oma riiklikke kestlikkusstandardeid ja töötavad välja integreeritud jälgitavussüsteeme⁽¹⁹⁾.

EL panustab ka edaspidi EUDRI rakendamisse koostöö, läbipaistvuse ja avatud dialoogi kaudu oma kaubanduspartneritega, sealhulgas kaubanduslepingute, seotud platvormide ja Maailma Kaubandusorganisatsiooni kaudu. Käesolevas aruandes esitatud lihtsustamismeetmetega selgitatakse kohaldatavaid õigusnorme ja antakse selgitusi ELi eksportivate kolmandate riikide kohta. Komisjon jätkab teavitustegevust ja toetab kolmandaid riike raadamisvabade tarneahelate tagamisega seotud probleemide lahendamisel.

⁽¹⁷⁾ Näiteks raadamisvabade väärtusahelate sihtotstarbeline tehniline rahastu, mida EL ja liikmesriigid rahastavad Euroopa tiimi raadamisvabade väärtusahelate algatuse raames. Euroopa tiimi juhtprojektide hulka kuuluvad programm „Kestlik põllumajandus metsaökosüsteemide jaoks“, millega toetatakse väikepõllumajandustootjate valmisolekut EUDRI rakendamiseks kümnes prioriteetses riigis, programm „AL INVEST Verde“, millega toetatakse jälgitavuse meetmeid Ladina-Ameerikas, ning turulepääsu parandamise programm „MARKUP II“, mille eesmärk on edendada EUDRiga seotud suutlikkuse suurendamist Aafrikas.

⁽¹⁸⁾ Sotirov, M., „Policy Brief – The EU Deforestation Regulation Is Already Delivering Results“, *Deutsche Umwelthilfe*, aprill 2026.

⁽¹⁹⁾ Sotirov, M., „Policy Brief – The EU Deforestation Regulation Is Already Delivering Results“, *Deutsche Umwelthilfe*, aprill 2026.

ELi liikmesriigid teevad samuti pidevaid edusamme EUDRi rakendamisel, sealhulgas võtavad vastu riiklikke õigusakte, millega raadamist käsitlevat määrust rakendatakse. Liikmesriikide pädevad asutused teevad riiklike sidusrühmadega aktiivselt koostööd spetsiaalsete seminaride ja teavituskampaaniate kaudu ning kohandavad ja laiendavad nõuete täitmise toetamiseks oma IT-taristut. Komisjoni toel on liikmesriigid keskendunud ka määruse ühtlustatud jõustamisele. Näiteks on liikmesriigid EUDRi kohase valmisolekuõppuse raames, ELi rahastuse toel ja koostöös valitud ettevõtetega teinud EUDRi kohastes sektorites nõuetele vastavuse vabatahtlikke kontrolle, mis kestsid mitu kuud (mida tavaliselt nimetatakse katseperioodiks).⁽²⁰⁾ Samuti korraldas komisjon 2025. aasta novembri lõpus tehnilise abi ja teabevahetuse programmi raames raadamist käsitleva ELi määruse rakendamise ja täitmise tagamise kohta mitut riiki hõlmava juhtalgatuse seminari, kus liikmesriigid jagasid teavet, parimaid tavasid ja saadud kogemusi.

Märkimisväärseid edusamme on tehtud ka ülemaailmse metsasuse ja maakatte kaardistamisel kaugseirevahendite abil. Komisjoni töö raames, mis on seotud raadamise ja metsade degradeerumise ELi vaatluskeskusega, on Teadusuuringute Ühiskeskus välja töötanud uue ülemaailmse metsaseirekihi, et toetada EUDRi alusel tehtavaid riskihindamisi. 2020. aasta ülemaailmne metsasuse kaart tagab metsade ühtlustatud ja ülemaailmselt järjepideva kujutise 10 m ruumilise täpsusega, mis vastab EUDRis esitatud metsa määratlusele⁽²¹⁾. See on loodud mitme satelliidipõhise andmestiku integreerimise teel⁽²²⁾. Kaarti ajakohastatakse pidevalt, kui kättesaadavaks saavad uued andmed ja kasutajate tagasiside, ning sellega suurendatakse kogu maailma metsade ülevaate täpsust. Suuresti on hoogustunud ka uute äriliste geoteabevahendite väljatöötamine erasektoris. Komisjon tutvustab regulaarselt parimaid tavasid ja hõlbustab nende vahetamist ELi liikmesriikide, kolmandate riikide ja erasektori sidusrühmade vahel maailma metsade kaitset ja taastamist käsitleva eksperdirühma sidusrühmade platvormi kaudu (täpsem teave on esitatud punktis 2.1).

1.3 EUDRi lihtsustamismeetmete taust

EUDRi kaks läbivaatamist algatati, kui eri sidusrühmad olid esile toonud vajaduse anda kõigile riikidele ja sidusrühmadele rohkem aega määruse rakendamiseks ning tagada sisuline lihtsustamine.

Komisjoni ettepaneku põhjal pikendasid Euroopa Parlament ja nõukogu 2024. aasta detsembris kohaldamise algust ühe aasta võrra. 2025. aasta detsembris kiitsid nad heaks EUDRi täiendava muutmise,⁽²³⁾ mis tugines komisjoni teisele ettepanekule⁽²⁴⁾. Sellega lükati määruse kohaldamise algus veel ühe aasta võrra edasi (detsembrini 2026) ja tehti mõned sisulised muudatused, et lihtsustada praktikas rakendamist ja vähendada nõutavate andmete hulka.

Nõukogu ja Euroopa Parlament lisasid määrusesse (EL) 2025/2650 ka klausli (artikli 34 lõige 1a), millega nähakse ette, et komisjon vaatab „*käesoleva määruse lihtsustused läbi*

⁽²⁰⁾ Aruanne kohvisektori katseperioodide kohta: [Insights EUDR-exercise Coffee.pdf](#).

⁽²¹⁾ Bourgoïn, C., Verhegghen, A., Carboni, S., Ameztov, I., Degreve, L., Fritz, S., Herold, M., Tsendbazar, N., Lesiv, M., Achard, F. ja Colditz, R., „GFC2020: a global map of forest land use for year 2020 to support the EU Deforestation Regulation“, *Earth Syst. Sci. Data* 18, 2026, lk 1331–1365, <https://doi.org/10.5194/essd-18-1331-2026>.

⁽²²⁾ Näiteks andmestikud Copernicus Global Land Cover and Tropical Forest Mapping and Monitoring Service, ESA WorldCover, WRI Tropical Tree Cover, UMD Global Land Cover, Global Mangrove Watch ja JRC Tropical Moist Forests.

⁽²³⁾ Määrus (EL) 2025/2650, millega muudetakse määrust (EL) 2023/1115 ettevõtjate ja kauplevate teatavate kohustuste osas, ELT L 2025/2650, 23.12.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2025/2650/oj>.

⁽²⁴⁾ COM(2025) 652 final.

ning esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule selle põhjal aruande, lisades asjakohasel juhul seadusandliku ettepaneku“. Aruanne tuli esitada 30. aprilliks 2026.

Muutmismääruse põhjenduses 14 on peale selle sellele märgitud, et „[a]ruandes tuleks hinnata kõnealuse määrusega kaasnevat halduskoormust ja mõju, eelkõige mikro- või väikeettevõtjatele. Lisaks sellele peaks komisjon aruandes osutama võimalikele viisidele, kuidas lahendada tuvastatud probleemid muu hulgas tehniliste suuniste, IT-süsteemi täiustamise ja delegeeritud õigusaktide või rakendusaktide abil“.

Nagu eespool märgitud, kirjeldatakse aruandes EUDRi alusel alates selle jõustumisest 2023. aasta juunis kehtestatud lihtsustamismeetmeid ning antakse hinnang sellest tulenevale halduskoormusele ja määruse üldisele mõjule, eelkõige mikro- või väikeettevõtjate jaoks. Samuti hinnatakse, mil määral on need lihtsustused aidanud vähendada ettevõtjate ja kauplejate halduskoormust. Peale selle esitatakse aruandes täiendavad lihtsustamismeetmed, mille komisjon kavandas pärast EUDRi läbivaatamist 2025. aasta detsembris, sealhulgas korduma kippuvate küsimuste ja juhenddokumentide ajakohastamine, delegeeritud õigusakti ettepaneku eelnõu toote määratluse kohta ning infosüsteemiga seotud arendustegevus, mille eesmärk on 2026. aasta lõpuks tagada määruse tulemuslik kohaldamine.

Aruande 2. peatükis tutvustatakse lihtsustamismeetmeid, mida on alates määruse jõustumisest juba rakendatud. 3. peatükis antakse ülevaade sidusrühmade tagasisidest, andmetest ja tõendusbaasist, mis on praeguse lihtsustamispaketi raames kasutusele võetud uute lihtsustamismeetmete aluseks. 4. peatükis on esitatud nende meetmete kokkuvõtte ja 5. peatükis on esitatud nii eelmise kui ka uue lihtsustamispaketi mõju kvantitatiivne hinnang.

2. Kuni 2025. aasta lõpuni rakendatud lihtsustamismeetmed

2.1 Koostöö sidusrühmadega

Alates EUDRi jõustumisest 2023. aasta juunis on komisjon selle rakendamise toetamiseks kasutusele võtnud mitmesuguseid meetmeid, tuginedes sidusrühmadelt ja liikmesriikidelt kogutud teabele ja tõenditele.

Komisjon on kogu aeg kogunud sidusrühmadelt tagasisidet konsultatsioonide, seminaride, uuringute, kahepoolsete kohtumiste ja eksperdiplatvormi arutelude kaudu.

2024. ja 2025. aastal korraldas keskkonna peadirektoraat sidusrühmadega ligikaudu 700 kahepoolset kohtumist, et koguda teavet ja küsimustele lahendusi otsida. Pooled neist kohtumistest hõlmasid suhtlemist erasektori osalistega, sealhulgas ettevõtjate ühenduste, ettevõtjate, valitsusväliste organisatsioonide ning IT-teenuste osutajate ja teadusasutustega. Enamik muid kohtumisi peeti kolmandate riikide esindajatega (valitsusametnikud, ettevõtjad ja ettevõtjate ühendused, kodanikuühiskonna esindajad jne) Brüsselis, partnerriikides toimunud kohtumistel ja veebis.

Teabe ja tagasiside oluline allikas on ka komisjoni eksperdirühma mitmepoolne platvorm (maailma metsade kaitse ja taastamise sidusrühmade platvorm). Platvormi kaudu antakse komisjonile nõu ja ollakse abiks EUDRi rakendamisel, delegeeritud õigusaktide ja rakendusaktide ettevalmistamisel ning selliste ELi õigusaktide, programmide ja poliitika täitmise tagamisel, mis on seotud maailma metsade kaitse ja taastamisega, sealhulgas ebaseadusliku metsaraie vastu võitlemisega. Samuti hõlbustab see koordineerimist liikmesriikide ja muude sidusrühmadega. Platvormil on praegu 89 liiget: 62 sidusrühma ja 27 liikmesriiki. Kolmandad riigid, rahvusvahelised organisatsioonid ja valitud sidusrühmad osalevad vaatlejatena. Osalevate sidusrühmade hulka kuuluvad ettevõtjate ühendused, valitsusvälised organisatsioonid ja muud sidusrühmad, kes esindavad kõiki

seitset EUDRiga hõlmatud saadust. Edaspidi kuulutab komisjon sidusrühmade platvormi uute liikmete väljavalimiseks välja projektikonkursi, võttes arvesse EUDRi läbivaatamist ja muudetud tootemääratlust.

2024. ja 2025. aastal toimus 14 selle platvormi kohtumist. Kohtumised hõlmasid tavaliselt nii üldkogu kui ka ainult liikmesriikidele mõeldud istungit, kus esitati komisjoni ja sidusrühmade ettekandeid ning samuti oli ette nähtud aeg, mil sidusrühmad said esitada küsimusi ja tõstatada võimalikke probleeme. Tavaliselt on üldkogul ligikaudu 150 osalejat. Valdavalt esindatuse suurendamiseks anti 2025. aastal vaatleja staatus veel 12 ühendusele ja valitsusvälisele organisatsioonile.

Lisaks platvormile osaleb komisjon aktiivselt EUDRi täitmise tagamise mitteametlikus töörühmas, mis on liikmesriikide korraldatud ja juhitud mitteametlik eksperdirühm, mille eesmärk on arutada poliitikaküsimusi ja ühtlustada täitmise tagamist.

Kogu teabevahetuse käigus antud tagasiside on olnud aluseks komisjoni tööle, mille eesmärk on hõlbustada määruse rakendamist, ühtlustatud kohaldamist ja täitmise tagamist, nagu on kirjeldatud allpool.

Komisjon tagab ka edaspidi struktureeritud, sisulise ja kaasava koostöö kõigi asjaomaste sidusrühmadega, et toetada määruse tulemuslikku, sidusat ja õigeaegset rakendamist.

2.2 Infosüsteemiga seotud meetmed

EUDRi artikliga 33 tehakse komisjonile ülesandeks luua infosüsteem ja seda hallata. Infosüsteem on vajalik selleks, et ettevõtjad järgiksid raadamist käsitlevat määrust ja pädevad asutused saaksid tagada selle täitmise. Seepärast on väga oluline tagada infosüsteemi toimimine, sest see peab sisaldama kõiki IT-süsteemis tehtud tehinguid, mille on algatanud määruse kohaldamisalasse kuuluvad ettevõtjad.

Pärast teabevahetust sidusrühmade ja liikmesriikidega võttis komisjon 2024. aasta detsembris vastu infosüsteemi käsitleva rakendusakti,⁽²⁵⁾ milles on sätestatud selle toimimise eeskirjad. Infosüsteem avati registreerimiseks 6. novembril 2024 ja võeti kasutusele 4. detsembril 2024. Selle kaudu saavad ettevõtjad ja nende volitatud esindajad esitada hooldsuskohustuse täitmise deklaratsioone. Samal päeval võeti kasutusele ka koolitusserver, mis samal ajal annab sidusrühmadele võimaluse süsteemi funktsioonidega tutvuda.

Sellest ajast alates on komisjon andnud sidusrühmadele asjakohaseid selgitusi süsteemi kasutamise kohta, sealhulgas teinud Europa portaali spetsiaalsel veebisaidil⁽²⁶⁾ kättesaadavaks kasutusjuhendid ja koolitusvideod. Veebipõhiseid koolitusi on alates nende kasutusele võtmisest 2024. aasta oktoobris toimunud 85 ja sidusrühmadest on seal osalejaid olnud rohkem kui 33 000.

Vastavalt tööstusharu ja liikmesriikide taotlusele töötati välja rakendusliides, mis tehti kättesaadavaks 2024. aasta teises kvartalis. See liides loodi selleks, et võimaldada ettevõtjatel ühendada oma sisesüsteemid otse ELi platvormiga masinade kaudu, mis võimaldab ettevõtjatel hooldsuskohustuse täitmise deklaratsioone esitada ja hallata andmekogumina, selle asemel et sisestada andmeid käsitsi veebisaidi kaudu (graafiline kasutajaliides). Sidusrühmade jaoks lihtsustavad andmete esitamist süsteemi lisafunktsioonid, näiteks olemasolevate andmete korduv kasutamine, asukohatuvastusandmete üleslaadimine andmefailidena, otsingut võimaldav kaart

⁽²⁵⁾ Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2024/3084, mis käsitleb määruse (EL) 2023/1115 (milles käsitletakse teatavate raadamise ja metsade degradeerumisega seotud saaduste ja toodete liidu turul kättesaadavaks tegemist ja liidust eksportimist) kohase infosüsteemi toimimist, ELT L 2024/3084, 6.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2024/3084/oj.

⁽²⁶⁾ [Deforestation - Environment - European Commission](#).

asukohatuvastuse andmete kindlakstegemiseks ja õigsuse kinnitamiseks ning võimalused ebaõigeid esitatud andmeid vigade parandamiseks muuta või need tühistada.

2.3 Suunised ja korduma kippuvad küsimused

Selged ja põhjalikud suunised on olulised seadusandja tahte ja praktilise rakendamise seostamiseks ning suunistega tagatakse, et ettevõtjad ja haldusasutused saavad oma kohustustest aru.

Sel eesmärgil ning sidusrühmade ja liikmesriikidega tehtud tiheda koostöö tulemusena avaldas komisjon 2024. ja 2025. aastal seoses EUDRI rakendamisega kaks juhenddokumendi versiooni⁽²⁷⁾ ja neli korduma kippuvate küsimuste versiooni⁽²⁸⁾. Peale selle avaldati mitu infograafikut, milles selgitati üksikasjalikult asjakohaseid tarneahela stsenaariume⁽²⁹⁾. Nendes materjalides esitati täpsemaid selgitusi, mis suurendasid õigusselgust, hõlbustasid ühtset tõlgendamist ning vähendasid kõigis liikmesriikides ja tarneahelates halduskoormust, aidates tegevust lihtsustada.

Nende olemasolevate suuniste ja korduma kippuvate küsimuste eesmärk oli anda selgitusi ning toetada selget ja ühtlustatud lähenemisviisi õigusaktide rakendamisele. Näiteks juhiti korduma kippuvates küsimustes tähelepanu võimalusele hõlmata ühe hoolsuskohustuse täitmise deklaratsiooniga mitu saadetist/partiid ja kasutada nn ülejäägiga deklaratsiooni, mis võimaldab partiidega kauplevatel ettevõtjatel deklareerida rohkem maatükke kui konkreetsed maatükid, mida asjaomaste saaduste tootmiseks tegelikult kasutatakse. Need selgitused vähendasid suurel määral logistilist keerukust ja halduskoormust. Peale selle täpsustati liittoodete kohta, et ettevõtja peab hoolsuskohustust täitma üksnes EUDRI kohase asjaomase põhisaaduse puhul.

Võttes arvesse EUDRI viimaseid muudatusi, on vahepeal aegunud ja välja jäetud mõned suuniste ja korduma kippuvate küsimuste osad (näiteks kindlakstegemise kohustuste tõlgendamine, lihtsustatud reimpordimenetlused VKEdele või selgitused hoolsuskohustuse täitmise deklaratsioonide topeltesitamise kohta).

2.4 Seadusandlikud muudatused

2024. aasta lõpus võeti vastu EUDRI muudetud tekst,⁽³⁰⁾ millega anti kõigile ettevõtjatele ja avaliku sektori asutustele veel üks aasta, et valmistuda EUDRI kohaldamiseks.

2025. aasta mais võeti vastu rakendusakt, millega kehtestati raadamisriski alusel liigitatud riikide loetelu. Selle õigusakti kohaselt liigitatakse väikese riskiga riikideks rohkem riike, kui esialgses mõjuhinnaangus eeldati. See võimaldab väikese riskiga riikidest hankivatel ettevõtjatel kasutada lihtsustatud hoolsuskohustust ning samas suunata pädevad asutused tegema õigusnormide täitmise järelevalvet suurema riskiga piirkondades, mis kokku põhjustavad 95 % ülemaailmsest metsade kadumisest⁽³¹⁾.

⁽²⁷⁾ Juhenddokument raadamisvabade toodete määruse (EL) 2023/1115 kohta, ELT C, C/2024/6789, 13.11.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/6789/oj>.

⁽²⁸⁾ <https://circabc.europa.eu/ui/group/34861680-e799-4d7c-bbad-da83c45da458/library/e126f816-844b-41a9-89ef-cb2a33b6aa56/details>.

⁽²⁹⁾ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/693156f0-5d3b-11f0-a9d0-01aa75ed71a1/language-en>.

⁽³⁰⁾ Määrus (EL) 2024/3234, millega muudetakse määrust (EL) 2023/1115 kohaldamise alguskuupäeva käsitlevate sätete osas, ELT L 2024/3234, 23.12.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/3234/oj>.

⁽³¹⁾ Komisjoni 22. mai 2025. aasta rakendusmäärus (EL) 2025/1093, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1115 rakenduseeskirjad seoses selliste riikide loeteluga, mille puhul on väike või suur risk, et seal toodetakse asjaomaseid saadusi, millega seotud asjaomased tooted ei vasta artikli 3 punktile a, C/2025/3279, ELT L 2025/1093, 23.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2025/1093/oj.

Kogu 2025. aasta jooksul oli infosüsteemi toimingute arv ja infovahetus prognoositust suurem ja selle tulemusena hinnati süsteemi koormus märgatavalt ümber, sest selgus, et infosüsteemi kasutatakse oodatust palju rohkem. Nende riskide vähendamiseks ja infosüsteemi tõrke vältimiseks tegi komisjon 2025. aasta oktoobris ettepaneku teha sihipäraseid muudatusi, et vähendada IT-süsteemi koormust ja ühtlasi vähendada ettevõtjate halduskoormust.

19. detsembril 2025 võtsid Euroopa Parlament ja nõukogu vastu EUDRI muudetud versiooni, millega lisati enne kohaldamise algust veel üks ajavahemik ja tehti mõned sisulised muudatused. Kõigile ettevõtetele (nii ELis kui ka mujal) anti üks aasta lisaaega, et valmistuda kohaldamise alguseks. Täpsemalt hakatakse EUDRI kohaldama 30. detsembril 2026 kõigi ettevõtjate suhtes, välja arvatud enamik mikro- või väikeettevõtjaid, kelle suhtes hakatakse seda kohaldama 30. juunil 2027. Mikro- või väikeettevõtjate suhtes, kes on juba hõlmatud ELi puidumäärusega,⁽³²⁾ hakatakse seda kohaldama 30. detsembril 2026.

Muudetud õigusaktis asendati hoolsuskohustuse mudel, kus iga osaline, kes asjaomaseid tooteid turule laseb, töötleb või nendega kaupleb (välja arvatud VKEd), pidi esitama hoolsuskohustuse täitmise deklaratsiooni, lihtsama süsteemiga, kus selle eest hakkab vastutama esimene ettevõtja, kes asjaomase toote ELi turule laseb või seda ekspordib. Tarneahela hilisema etapi ettevõtjad ja kauplejad ei pea enam infosüsteemis esitama oma hoolsuskohustuse täitmise deklaratsiooni ega kindlaks tegema, et hoolsuskohustust täidetakse kogu tarneahelas. Selle asemel piirduvad nende kohustused peamiselt registreerimisega EUDRI infosüsteemis (mitte-VKE-d) ja saadud hoolsuskohustuse täitmise deklaratsioonide viitenumbrite kogumisega üksnes juhul, kui nad on ettevõtjast tarneahelas vahetult järgmised.

Halduskoormuse võimalikult suureks vähendamiseks võeti kasutusele ka uus kategooria, mis on esmatootjast mikro- või väikeettevõtjad. Seda kategooriat kasutatakse väikese riskiga riikides asutatud esmatootjast mikro- ja väikeettevõtjate puhul, kes lasevad äritegevuse käigus turule või ekspordivad asjaomaseid tooteid, mida nad on konkreetsetel maatükkidel ise kasvatanud või viljelnud või on sealt korjanud või varunud. Need ettevõtjad, peamiselt põllumajandustootjad ja metsandusettevõtjad, ei pea enam esitama hoolsuskohustuse täitmise deklaratsioone iga kord, kui nad toote turule lasevad või seda ekspordivad. Selle asemel peavad nad ainult ühel korral esitama lihtsustatud deklaratsiooni ja edastama selle deklaratsiooni tunnuskoode tarneahela hilisema etapi ettevõtjatele või kauplejatele.

Põhipunktid – peatüki kokkuvõte

2024. ja 2025. aastal rakendas EL EUDRI peamisi lihtsustamismeetmeid, juhindudes sidusrühmade ulatuslikust kaasamisest. Avaldati suunised ja korduma kippuvad küsimused, et selgitada kohustusi ja tutvustada paindlikkusmeetmeid, nagu ühtsed hoolsuskohustuse täitmise deklaratsioonid mitme saadetise puhul, lihtsustatud reimport VKEdele ja ühtlustatud normid liittoodetele.

2024. ja 2025. aasta detsembris pikendati kohaldamise algust seadusandlike muudatustega iga kord veel ühe aasta võrra, et kohaldamiseks jõutaks paremini valmistuda. Hoolsuskohustuse täitjaks ELi turul määrati toote turule laskja ja tarneahela hilisema etapi kauplejad vabastati hoolsuskohustuse täitmise deklaratsioonide

⁽³²⁾ Määrus (EL) nr 995/2010, milles sätestatakse puitu ja puittooteid turule laskvate ettevõtjate kohustused (EMPs kohaldatav tekst), ELT L 295, 12.11.2010, lk 23–34.

esitamisest. Esmatootjast mikro- või väikeettevõtjate jaoks võeti kasutusele lihtsustatud deklaratsioon, mida on vaja esitada ühel korral.

3. Sidusrühmade tagasiside uute lihtsustamismeetmete kohta

Selles peatükis esitatakse tõendid, mis on sidusrühmadelt kogutud pärast EUDRi muutmist 2025. aastal. Need teadmised moodustavad olulise osa uut meetmepaketti toetavast tõendusbaasist.

3.1 Sidusrühmade kaasamisega seotud meetmed

3.1.1 Sidusrühmadega konsulteerimine

Selleks et teha kindlaks uute korduma kippuvate küsimuste ja juhenddokumentide jaoks kõige olulisemad teemad ning neid analüüsida, kutsus komisjon 2025. aasta detsembris mitmepoolse platvormi 38. kohtumisel⁽³³⁾ sidusrühmi üles pärast uue õigusakti vastuvõtmist esitama küsimusi ja tagasisidet. 2026. aasta veebruari lõpuks oli saadud üle 110 esildise. Nende põhjal saadi ja analüüsiti üle 750 küsimuse ja märkuse. Vastajate hulgas olid kaubandus- ja ettevõtjate ühendused (35 %), üksikud ettevõtjad (20 %), ELi liikmesriikide ametiasutused (12 %), kolmandate riikide ametiasutused (12 %), kolmandate riikide kaubandus- ja tööstusliidud (5 %) ning valitsusvälised organisatsioonid ja muud organisatsioonid, nagu teenuseosutajad ja sertifitseerimisasutused (16 %). Lisaks sellele toimus 48 kohtumist erasektori, liikmesriikide ja kolmandate riikide esindajatega. Ka mitmepoolne platvorm 2026. aastal juba kaks korda (veebruaris ja märtsis) kohtunud.

3.1.2 2025. aasta avalik konsultatsioon EUDRi kohaldamisala käsitleva delegeeritud õigusakti eelnõu kohta

Delegeeritud õigusakti eelnõu EUDRi muutmiseks seoses asjaomaste saaduste ja toodete loeteluga avaldati 2025. aasta aprillis-mais avalikuks konsultatsiooniks⁽³⁴⁾. Saadi 291 vastust kodanikelt, ettevõtjate ühendustelt, valitsusvälistelt organisatsioonidelt, teadusasutustelt, õigusbüroodelt, ettevõtetelt ja avaliku sektori asutustelt nii ELis ja väljastpoolt ELi. Sidusrühmad kiitsid eelnõu teksti üksmeelselt heaks. 40 % vastanutest kasutas tagasisideperioodi ka selleks, et teha ettepanek teatavate toodete kohta, mida soovitati lisada või eemaldada.

3.1.3 Avalik konsultatsioon keskkonnavalase koondpaketi kohta

2025. aastal keskkonnavalase koondpaketi kohta korraldatud avaliku konsultatsiooni käigus⁽³⁵⁾ esitas suur hulk vastajaid ettepanekuid EUDRi kohta, kuigi see ei kuulunud koondpaketi kohaldamisalasse. Tagasisidet saadi rohkem kui 550 sidusrühmalt (selle hulgas oli nii kõrgetasemeliste sidusrühmade märkusi kui ka üksikasjalikke seisukohavõtte) ja ligikaudu 1 800 kodanikult. Sisulist tagasisidest saadakse väärtuslikke teadmisi sidusrühmade ootuste, toetuse ja rakendamisprobleemide kohta.

3.1.4 Infosüsteemiga seotud konsulteerimine

⁽³³⁾ Maailma metsade kaitse ja taastamise sidusrühmade platvormi (mis keskendub raadamisele ja metsade degradeerumisele) 38. kohtumise [kokkuvõttev protokoll](#), 11.12.25.

⁽³⁴⁾ [ELi eeskirjad raadamise ja metsade degradeerumise minimeerimiseks – raadamist käsitleva määruse I lisa muutmine](#).

⁽³⁵⁾ [Halduskoormuse lihtsustamine keskkonnavalastes õigusaktides](#).

Selleks et paremini hinnata infosüsteemis töödeldavate andmete mahtu, aru saada kasutajate infovahetusest ja koguda tagasisidet kasutajate kogemuste kohta, viidi 2026. aasta jaanuaris läbi sihtuuring, millele järgnesid mõned järelküsitlused. Kutseorganisatsioonide kaudu kutsuti kõigist EUDRI kohaldamisalasse kuuluvate saaduste sektoritest osalema 155 ettevõtet alates väikestest omamaistest tootjatest kuni paljude saadustega tegelevate hargmaiste ettevõtjateni. Uuringus osales 140 ettevõtet. Komisjon on korraldanud ka kaks seminari, et paremini aru saada probleemidest, mis ettevõtjatel infosüsteemi graafilist kasutajaliidest kasutades tekivad. Esimesel seminaril keskenduti esmatootjast mikro- või väikeettevõtjatele ja teisel seminaril importivatele ettevõtjatele.

3.2 Sidusrühmade peamised seisukohad ja tagasiside: viis valdkonda, mis vajavad täpsustamist ja lihtsustamist

Sidusrühmadelt eespool kirjeldatud meetmete kohta saadud tagasisidet on hoolikalt analüüsitud. Kindlaks tehti viis sihtvaldkonda, kus sidusrühmad soovivad täpsustusi või lihtsustusi: esmatootjast mikro- või väikeettevõtjad, tarneahela hilisema etapi kohustused, hoolsuskohustused (seaduslikkus ja nullriski kategooria), toote määratlus ja infosüsteem.

3.2.1 Esmatootjast mikro- või väikeettevõtjad

Märkimisväärne osa tagasisidest keskendus asjaomaste toodete hinnangulise aastase koguse arvutamise metoodikale ning teised seadsid kahtluse alla asjaolud, mille korral postiaadress võiks asendada asukohatuvastuse andmeid. Sidusrühmad soovisid selgitust ka selle kohta, kuidas määrata kindlaks ettevõtte suurus, sealhulgas võttes arvesse eri aastate erinevusi. Suuremad ettevõtted, kes on asjaomase saaduse tootmisega ainult osaliselt seotud, palusid selgust kriteeriumide kohta, mille alusel kvalifitseerutakse esmatootjast mikro- või väikeettevõtjaks, ning selle kohta, kuidas kvalifitseerumiseks teha kindlaks ja hinnata asjaomaseid ärisegmente. Peale selle küsiti suuniseid selle kohta, kas esmatootjast mikro- või väikeettevõtjad peavad ühekordseid lihtsustatud deklaratsioone ajakohastama ja mis on sellise ajakohastamise aluseks olev „suurem muudatus“. Mõned metsandusühistud taotlesid võimalust esitada oma liikmete nimel lihtsustatud deklaratsioone. Loomakasvatavad juhtisid tähelepanu vajadusele täpsustada rolle tarneahelas, eelkõige seda, keda tuleks pidada ettevõtjaks, tarneahela hilisema etapi ettevõtjaks või kauplajaks just elusloomadega seotud juhtudel.

3.2.2 Tarneahela hilisema etapi kohustused

Sidusrühmad andsid üksikasjalikku tagasisidet tarneahelaga seotud kohustuste kohta ning pidasid oluliseks rollide ja menetlusnõuete täpsustamist. Nad väitsid, et tarneahela hilisema etapi esimestel osalistel peaks olema pigem passiivne kui ennetav kohustus koguda viitenumbreid või deklaratsiooni tunnuskoodide. Esile toodi, et esimene ettevõtja ainsa osalisena, kes saab end ise identifitseerida, peaks vastutama nende andmete edastamise eest tarneahela hilisema etapi osalistele. Paljud küsisid selgitust selle kohta, mida andmete „kogumise ja säilitamise“ kohustus tarneahela hilisema etapi esimestele osalistele tegelikkuses tähendab, sealhulgas millised on vastuvõetavad edastamis- ja talletamisvormingud, kas andmed peavad vastama konkreetsele saadetisele või tootele ning kas eeldatakse, et tarneahela hilisema etapi osalised nende kehtivust regulaarselt kontrollivad. Sidusrühmad rõhutasid ka vajadust paindlikkuse järele ja taotlesid, et üks üksus võiks täita mitut rolli. Küsimusi tekitasid tollideklaratsiooni nõuded tarneahela hilisema etapi ettevõtjate ekspordi puhul, eelkõige seoses sellega, kas piisab üldisest tunnuskoodist või tuleks kasutada algseid viitenumbreid. Samuti põhjustasid ebakindlust reimpordi käsitlemise küsimused. Lisaks sellele kutsusid sidusrühmad üles koostama

praktilisi juhiseid tarneahela hilisema etapi mitte-VKEdest osaliste kontrollikohustuste kohta.

3.2.3 Hoolsuskohustus

Sidusrühmad tõid esile lüngad praegustes juhistes seaduslikkuse nõuete täitmise hindamise ja tõendamise kohta ning kutsusid üles täpsemalt selgitama, kuidas hinnata kaubandusõiguse, tööstandardite ja inimõiguste kaitse järgimist ning lapstööjõu kasutamise keeldude järgimist. Nõuete täitmise meetmete ühtlustamiseks soovitasid nad parandada juurdepääsu tootjariikide asjakohaste riiklike õigusaktide keskhoidlale ja toonitasid vajadust, et komisjon toetaks läbipaistvat juurdepääsu nendele õigusraamistikele. Peale selle tehti ettepanek võtta sertifitseeritud toodete jaoks kasutusele rohekoridorid ja siduda olemasolevad sertifitseerimisskeemid rohkem hoolsuskohustusega.

Samuti on mõned sidusrühmad teinud ettepaneku võtta vähese raadamisriskiga riikide puhul kasutusele nullriski kategooria, et vähendada nendest riikidest hankivate ettevõtjate hoolsuskohustusi või need kaotada.

3.2.4 Toote määratlus

Sidusrühmad on tõstatanud küsimusi toodete määratluse ja liigitamise kohta, eelkõige pärast seda, kui kaasseadusandjad eemaldasid 2025. aasta lõpus I lisast HS 49 (raamatud ja trükised), sest see on tekitanud ebaselgust selles osas, millised trükitooted jäävad kohaldamisalasse. Paljud küsisid selgitust kasutatud toodete, jäätmete ja kõrvalsaaduste ning näidistega seotud erandite kohta, mille määratlusi peeti ebaselgeks. Lisaks sellele juhti tähelepanu ebakindlusele seoses kohustustega pakkematerjalide, kaubaaluste ja toodete väljapanekute puhul, kusjuures sidusrühmad seadsid nende lisamise kahtluse alla. Kogu tarneahelas ühtset lähenemisviisi silmas pidades esitati vastuväiteid määratluse laiendamise kohta täiendavatele saadustest valmistatud toodetele, nagu seep, seebigraanulid, õhupallid ja muud kummilateksist valmistatud lõpptooted, lahustuv kohv ja mitu palmiõli derivaati (sealhulgas biokütused ja loomasööt). Teiselt poolt tehti ettepanek jätta mõned tooted, sealhulgas veisenahad, taastatud rehvid ja teatavad palmiõli derivaadid välja tegevuslikel või tehnilistel põhjustel, samal ajal kui mõned sidusrühmad olid nende väljajätmisele vastu. Väikeettevõtjad pooldasid vähese tähtsuse reegli kehtestamist, millega väikesed kogused vabastatakse EUDRist tulenevatest kohustustest.

3.2.5 Infosüsteem

Sidusrühmad tõid esile EUDRi infosüsteemi esmatähtsad tehnilised ja tegevusprioriteedid ning kutsusid üles lühendama rakendusliideste valmimise tähtaegu, et IT-arendused õigeks ajaks valmis saada. Nad toetasid tarneahela hilisema etapi osaliste viitenumbrite ja tunnuskoodide rühmitamist ning pidasid paindlikkuse suurendamiseks vajalikuks, et registreeritaks ka tarneahela hilisema etapi osalised ja et nad vabatahtlikult esitaksid hoolsuskohustuse täitmise deklaratsiooni. Teine oluline nõudmine oli võtta kasutusele erandolukorra plaanimine, näiteks tavapärase hoolsuskohustuse täitmise deklaratsiooni numbri väljastamine süsteemi seisaku korral. Tegevuse tõhusust tõid esile taotlused suurendada faili võimalikku suurust (praegu 25 MB). Sidusrühmad pidasid väga oluliseks parandada vigadest teatamist koos üksikasjalike dokumentidega ja asukohatuvastuse andmete töötlemise läbipaistvust, sealhulgas kontrollimehhanismide ühtlustamist kasutajaliidese ja rakendusliidese kaudu esitatud andmete puhul. Süsteemi koormuse vähendamiseks tegid sidusrühmad ettepaneku rakendada veebihaake, et ettevõtjatele teatada nende esitatud andmete staatuse muutumisest. Ettevõtjad taotlesid ka teenusekontode kasutuselevõttu, et süsteemile pääseks juurde mitu volitatud isikut. Kolmandate riikide sidusrühmad olid huvitatud kolmandate riikide ettevõtjate juurdepääsust IT-süsteemile. Pädevad asutused taotlesid süsteemi integreerimiseks piisavat tehnilist tuge ja aega rakendamiseks.

Põhipunktid – peatüki kokkuvõte

Sidusrühmade tagasisides, mis oli aluseks lihtsustuste läbivaatamisele, toodi esile viis eriti olulist valdkonda, mis vajavad täpsustamist:

- esmatootjast mikro- või väikeettevõtja pädevus,
- tarneahela hilisema etapi osaliste kohustused,
- hoolsuskohustused (seaduslikkus ja nullriski kategooria),
- toote määratluse ebaselgus ja
- infosüsteemi täiustamine.

4. Kindlaksmääratud meetmed

2. ja 3. peatükis kirjeldatud tagasisidet arvesse võttes on komisjon kindlaks määranud meetmed, millega saab tõstatatud probleeme suures osas lahendada ning mis lihtsustavad ja ühtlustavad rakendamist.

Allpool on esitatud suuniste ja korduma kippuvate küsimuste dokumentide (punkt 4.1), infosüsteemi (punkt 4.2) ja toote määratluse (punkt 4.3) peamised muudatused. Peale selle tutvustatakse selles peatükis uut algatust, mille keskmes on õigus- ja sertifitseerimisteabe andmekogude loomine (punkt 4.4).

4.1 Suunised ja korduma kippuvad küsimused ühtlustatud rakendamise ja täitmise tagamise kohta

Komisjoni suuniste ja korduma kippuvate küsimuste dokumentide eesmärk on toetada määruse järjepidevat ja proportsionaalset rakendamist kõigis liikmesriikides, tagades selguse nii ettevõtjatele kui ka pädevatele asutustele. Liikmesriike kutsutakse üles neid oma täitmise tagamise ja karistuspoliitikas arvesse võtma, et vältida ebaproportsionaalset koormust, eelkõige esmatootjast mikro- või väikeettevõtjate puhul. Kooskõlas raadamist käsitlevas määruses sätestatud riskipõhise lähenemisviisiga kutsutakse liikmesriike üles keskenduma kontrollide ja täitmise tagamise meetmete puhul eelkõige nendele osalistele, kellel on EUDRi alusel kõige rohkem hoolsuskohustusi, näiteks neile, kes lasevad tooteid turule. Tarneahela hilisema etapi ettevõtjate ja kauplejate puhul peaksid need meetmed olema proportsionaalsed nende kohustustega, mida on EUDRi läbivaadatud versioonis muudetud. Komisjon jätkab koostööd liikmesriikidega, et toetada täitmise tagamise korra ühtlustamist, sealhulgas vajaduse korral vormide ja vahendite alusel.

Pärast EUDRi muutmist 2025. aastal on **korduma kippuvaid küsimusi ja juhenddokumenti praeguseks ajakohastatud**. Lisaks vajalikule kohandamisele kasutas komisjon võimalust analüüsida sidusrühmade ettepanekuid, mille põhjal lisati mitu tegevuspõhist täpsustust. Need esitatakse kolme kategooria kaupa: seaduslikkusega seotud lihtsustusi on selgitatud tarneahela hilisema etapi osaliste, esmatootjast mikro- või väikeettevõtjate ja kõigi ettevõtjate jaoks. Üksikasjalikud selgitused on esitatud ajakohastatud dokumentides, stsenaariumide näited on esitatud EUDRi tarneahela infograafikutes⁽³⁶⁾.

4.1.1 Täiendavad meetmed tarneahela hilisema etapi osaliste jaoks

Tegevuspõhiste täpsustuste esimene kogum on rollide selgema kindlaksmääramise kohta tarneahela hilisemas etapis ning see hõlmab täpsustusi impordi ja ekspordi kohta.

EUDRi muudetud versiooni kohaselt peab **tarneahela hilisema etapi osaline** koguma ja säilitama teavet (peamiselt nime, postiaadressi ja meiliaadressi) oma otseste äripartnerite kohta. See teave on enamasti leitav tavapärastest äriandmetest, näiteks arvetelt, mis enamikul tarneahela hilisema etapi ettevõtjatel ja kauplejatel on standardsete tehingute puhul juba olemas. Seda teavet vahetatakse väljaspool EUDRi kohast süsteemi.

Ainult juhul, kui tarneahela hilisema etapi osalise otsene tarnija on (tarneahela varasema etapi) ettevõtja, mistõttu tarneahela hilisema etapi ettevõtjat või kauplejat käsitatakse **tarneahela hilisema etapi esimese ettevõtja või kauplejana**, peab ettenähtud teave sisaldama ka asjaomaste toodete hoolsuskohustuse täitmise deklaratsiooni viitenumbrit või deklaratsiooni tunnuskoodi.

Selleks et tarneahela hilisema etapi osalistele tagada toimiv lihtsustus, esitatakse uutes suunistes ja korduma kippuvates küsimustes nende ettevõtjate jaoks praktikas rakendatav lahendus, kuidas teha kindlaks, kas ta on tarneahela hilisema etapi esimene ettevõtja või ei

⁽³⁶⁾ [EUDR supply chain infographics \(3rd edition\) - Environment](#).

ole. Täpsustatakse, et tarneahela hilisema etapi esimese osalise kohustus koguda ja säilitada viitenumbreid või deklaratsiooni tunnuskoodi on passiivne, st tarneahela hilisema etapi osaline ei pea välja selgitama ega oma tarnijalt ennetavalt küsima viitenumbrit või deklaratsiooni tunnuskoodi. Heas usus tegutsev tarneahela hilisema etapi ettevõtja või kaupleja võib eeldada, et tema tarnijad ei ole tarneahela hilisema etapi ettevõtjad, kui ta ei saa neilt viitenumbrit või deklaratsiooni tunnuskoodi. Tüüpilises jaemüügi olukorras, st kui tarneahela hilisema etapi osaline müüb oma toodet lõppkasutajale, ei ole tarneahela hilisema etapi osaline kohustatud sellelt lõppkasutajalt eespool nimetatud teavet koguma ega säilitama. Kuigi tarneahela hilisema etapi osalistel on kohustus nõuete järgimata jätmisele osutava teabe korral ametiasutustele teatada, sealhulgas kui tal on põhjendatud kahtlusi, on see üksnes reageerimise kohustus, mis ei too kaasa tegutsemise kohustusi sellise teabe hankimiseks tarneahelas. Liikmesriigid peavad oma täitmise tagamise poliitikas arvesse võtma ka tarneahela hilisema etapi osaliste olukorda (vt sissejuhatust punktis 4.1).

Reimpordi kohta selgitatakse korduma kippuvates küsimustes, et toodete reimportimine on tarneahela hilisema etapi tegevus. Kui importija suudab tõendada, et ELi turule viidavad tooted on juba varem ELi turule lastud või on saadud varem ELi turule lastud toodetest, siis käsitatakse importijat tarneahela hilisema etapi ettevõtjana. Tollis võib reimpordija kasutada tavapäraselt viitenumbrit.

Tarneahela hilisema etapi mitte-VKEdest osalised on kohustatud tegutsema teabe alusel, mis osutab võimalikule mittevastavusele, sealhulgas põhjendatud kahtlusele. Korduma kippuvad küsimused ja juhenddokumendid sisaldavad selgitusi selle kohta, kuidas need osalised põhjendatud kahtluste korral saavad kontrollida hoolsuskohustuse täitmist, ning pakuvad erinevaid võimalusi sõltuvalt saadud teabest.

Korduma kippuvates küsimustes selgitatakse täpsemalt juhtumeid, kus ühel ja samal ettevõttel on kahekordne roll, näiteks kui ettevõtte impordib asjaomase toote ja seejärel töötleb selle enne ELi turul müümist ümber. Selline ettevõtte oleks nii ettevõtja kui ka tarneahela hilisema etapi (esimene) ettevõtja.

Peale selle selgitatakse korduma kippuvates küsimustes, et tarneahela hilisema etapi ettevõtjad, kes ekspordivad tooteid, mis on hõlmatud olemasoleva hoolsuskohustuse täitmise deklaratsiooniga või lihtsustatud deklaratsiooniga, on vabastatud kohustusest esitada eksportimise korral tolliasutusele viitenumber või deklaratsiooni tunnuskood. Selle asemel võib kasutada spetsiaalset TARICi sertifikaadi koodi.

Lõpuks täpsustatakse, et veiste tarneahelas on (varasema etapi) ettevõtja esimene füüsiline või juriidiline isik, kes laseb elusveiseid ELi turule. Kõik järgmised elusveiste müüjad on kauplejad ega pea täitma hoolsuskohustust ega esitama hoolsuskohustuse täitmise deklaratsiooni või lihtsustatud deklaratsiooni.

4.1.2 Täiendavad meetmed esmatootjast mikro- ja väikeettevõtjatele ning volitatud esindajate deklaratsioonid

Esmatootjast mikro- või väikeettevõtjate kohta kehtib suurel määral lihtsustatud kord. Täpsemalt ei ole neil kohustust esitada infosüsteemi kaudu hoolsuskohustuse täitmise deklaratsioon, selle asemel peavad nad EUDRI infosüsteemis ainult ühel korral esitama lihtsustatud deklaratsiooni. Samuti võivad nad asukohatuvastuse asemel kasutada postiaadressi, tingimusel et see vastab selgelt maatükkide või veiste puhul asjaomase ettevõtte geograafilisele asukohale.

Esmatootjast mikro- või väikeettevõtjatele mõeldud tegevuspõhistes täpsustustes selgitatakse, millised ettevõtted kvalifitseeruvad lihtsustatud deklaratsiooniks ja saavad sellele tugineda. Täpsemalt selgitatakse korduma kippuvates küsimustes, et ka suurem

ettevõtte võib kvalifitseeruda esmatootjast mikro- või väikeettevõtjaks, kui ta saab tõendada, et tema asjaomaste saaduste ja toodetega seotud ärisegmendi tegevus vastab esmatootjast mikro- või väikeettevõtja kriteeriumidele. Selgitatud on ka postiaadressi kasutamist asukohatuvastuse alternatiivina. Eelkõige selgitatakse, et lisaks otsesele postiaadressile võib täiendava lihtsa võimalusena asukohatuvastuse asemel kasutada katastriandmeid või samaväärseid andmeid, mis võimaldavad maatüki või ettevõtte kindlaks teha.

Peale selle täpsustatakse korduma kippuvates küsimustes, et lihtsustatud deklaratsiooni ei ole vaja uuendada, kui asjaomase toote aastane tootmiskogus muutub. Kui saagikoristus ja turule viimine toimub ebakorrapäraselt (näiteks ainult kord kümne aasta jooksul), võivad esmatootjast mikro- või väikeettevõtjad oma lihtsustatud deklaratsioonides arvestada hinnangus ainult aastaid, mil tooted tegelikult turustatakse. Mitmeaastase saagikoristuskava puhul võib aasta kohta hinnangu esitada ka kava alusel koristatava saagi kõrgeima aastase hinnangu alusel.

Esmatootjast mikro- või väikeettevõtjatel on võimalik enda nimel andmete esitamiseks kasutada volitatud esindajaid (nt riiklikud või piirkondlikud valitsusasutused, ühendused või ühistud/tooterühmad). Kui ühistu ise toodab asjaomaseid tooteid, mille ta laseb ELi turule (näiteks kasvava metsa müügi korral), võib teda EUDRi alusel pidada ettevõtjaks. Sellisel juhul võib ühistu oma liikmete asemel esitada ühe hoolsuskohustuse täitmise deklaratsiooni või juhul, kui ühistu vastab esmatootjast mikro- või väikeettevõtja deklaratsiooni määratlusele, siis ühe lihtsustatud deklaratsiooni.

Lisaks sellele toetab komisjon riiklikes andmebaasides kättesaadavate andmete esitamist esmatootjast mikro- või väikeettevõtjate nimel ja aitab liikmesriikidel täielikult ära kasutada artikli 4a lõike 4 alusel kehtestatud lihtsustusi. Põllumajandus- ja metsaühistuid ning muid ühendusi võib pidada ettevõtjaks või esmatootjast mikro- või väikeettevõtjaks sõltuvalt nende tegelikust rollist tarneahelates, eelkõige juhul, kui nad lasevad asjaomaseid tooteid ise turule. See sõltub põllumajandustootjate, metsandusettevõtjate ja ühenduste vahelistest kokkulepetest ning neid kokkuleppeid reguleerivatest siseriiklikest õigusaktidest.

4.1.3 Hoolsuskohustuse lihtsustamine, eelkõige väikese riskiga riikidega kauplemise puhul

Vastuseks üleskutsetele täpsustada hoolsuskohustusi selgitatakse ajakohastatud juhenddokumendis selgemalt ettevõtjate hoolsuskohustusi, pidades silmas lihtsustatud hoolsuskohustust ja teabe kogumist asjakohaste õigusaktide kohta, mida artikli 2 punkti 40 ja artikli 9 lõike 1 punkti h kohaselt on vaja järgida. Eelkõige selgitatakse, et ettevõtjad, kes hangivad tooteid väikese riskiga riikidest, mille korral kehtib lihtsustatud hoolsuskohustus, ei ole kohustatud tegema riskihindamist ega võtma meetmeid riski vähendamiseks, välja arvatud juhul, kui nad saavad teavet või saavad teadlikuks teabest, mis osutab riskile, et asjaomased tooted ei vasta EUDRi nõuetele. Samuti rõhutatakse, et esmatootjast mikro- või väikeettevõtjad on määratletud isikuna, kes hangivad väikese riskiga riikidest, ning seetõttu ei pea nad kunagi tegema riskihindamist ega võtma riskivähendamismeetmeid, välja arvatud juhul, kui tehakse kindlaks nõuetele mittevastavuse risk.

Peale selle selgitatakse suunistes, kuidas tõendada vastavust tootjariigi asjakohastele õigusaktidele (nn õiguspärasuse kriteerium). Selleks et aidata ettevõtjatel tõendada vastavust õiguspärasuse kriteeriumile, loob komisjon tootjariigi asjakohaste õigusaktide ja sertifitseerimissüsteemide andmekogud (vt punkt 4.4). Suunistes juhatakse tähelepanu sellele, et ettevõtjad saavad olemasoleva teabe (näiteks avalikult kättesaadavate aruannete, näitajate ning tootjariikide ja -piirkondade klassifikatsiooni) esialgse läbivaatamise põhjal otsustada, kas on vaja koguda põhjalikku teavet. Sel eesmärgil võivad nad tugineda

komisjoni andmekogule. Kui esialgse läbivaatamise käigus selgub, et nõuetele mittevastavuse risk on väheene, ei tohiks ettevõtjalt nõuda põhjalike andmete kogumist. Üksnes selliste tarneahelate, tootmispiirkondade ja tootjariikide puhul, kus ettevõtjale kättesaadav esialgne teave osutab suuremale nõuetele mittevastavuse riskile, tuleks esmatahtsana koguda põhjalikke tõendeid tootjariigi asjakohaste õigusaktide järgimise kohta.

4.2. Infosüsteem

Selle tagamiseks, et infosüsteem suudab toime tulla muudetud määrusest tuleneva tehingute suurema mahu ja mitmekesisusega, on komisjon korraldanud süsteemi arhitektuuri põhjaliku tehnilise läbivaatuse. Selle tulemusena on tehtud sihipäraseid täiustusi, et suurendada süsteemi töötlemisjõudlust, andmekäitlust ja tõrketaluvust. Nendes täiustustes on arvesse võetud sidusrühmadelt ja pädevatelt asutustelt saadud tagasisidet süsteemi sooritusvõime ja käideldavuse kohta ning asutusesiseseid prognoose tehingute mahu kohta. Spetsiaalse testimisprogrammiga valideeritakse süsteemi valmisolekut enne selle taasavamist.

Pärast infosüsteemi ajutist sulgemist, et integreerida määruse läbivaatamisest tulenevad vajalikud kohandused, käivitab komisjon infosüsteemi etapiviisiliselt uuesti. Taasavamine on kavandatud 2026. aasta juuniks (nii koolitus- kui ka tootmiskeskonna puhul). Edasised uuendused hõlmavad täiendavaid funktsioone ja täiustusi, mis võetakse kasutusele suve lõpupoole enne määruse kohaldamise alguskuupäeva.

Infosüsteemil on rakendamist hõlbustavaid funktsioone, näiteks mehhanisme, mis aitavad liikmesriikide ametiasutustel analüüsida asukohatuvastuse andmeid. Pärast EUDRI muutmist 2025. aasta detsembris lisatakse infosüsteemi ka uusi funktsioone. Ka komisjoni 4. detsembri 2024. aasta rakendusmäärust (EL) 2024/3084 muudetakse vastavalt. Infosüsteemi ja rakendusakti peamised funktsioonid ja muudatused, mis aitavad tegevust lihtsustada, on järgmised:

- võimalus esitada lihtsustatud deklaratsioone, järgides olemasolevat hoolsuskohustuse täitmise deklaratsiooni vormi ja lähtudes EUDRI muudetud tekstist, ning seda toetab ka rakendusliides;
- registreeritakse uued rollid (esmatootjast mikro- või väikeettevõtjad, tarneahela hilisema etapi ettevõtjad või kauplejad, kes ei ole VKEd);
- ajakohastatakse veebiteenuse spetsifikatsioone, et need vastaksid süsteemi olemasolevatele funktsioonidele ja eriolukorras tegutsemise korrale;
- ettevõtlussektori taotluse kohaselt lisatakse ka vabatahtliku rühmitamise funktsioonid.

Samal ajal kutsub komisjon üles esitama riiklikes andmebaasides hoitavat teavet ja aitab liikmesriikidel kasutada artikli 4a lõike 4 alusel kehtestatud lihtsustamist, et tagada esmatootjast mikro- ja väikeettevõtjate väheene halduskoormus. Komisjon seab sisse selle protsessi hõlbustamiseks vajaliku tehnilise taristu (eelkõige rakendusliidese näol).

Selleks et ettevõtjaid süsteemi kasutamisel veelgi toetada, jätkab komisjon süsteemi ja selle dokumentide pidevat täiustamist. Siia kuulub kasutusjuhiste, asukohatuvastuse andmete käitlemise juhiste ja veakoodide kirjelduse korraline ajakohastamine. Eriti pööratakse tähelepanu sellele, et esmatootjast mikro- või väikeettevõtjate jaoks hõlbustada andmete esitamist, sealhulgas nende nimel volitatud esindajatena tegutsevate ühenduste kaudu või nende tootjaorganisatsioonide kaudu.

4.3 Toote määratlus

Koos käesoleva aruandega avaldas komisjon üldsuse tagasiside saamiseks ka delegeeritud õigusakti eelnõu,⁽³⁷⁾ milles kohandatakse EUDRi I lisas esitatud toote määratlust. Selles lisas on loetletud asjaomased tooted, mille korral kehtivad EUDRiga ettenähtud kohustused, kui tooted lastakse turule, tehakse turul kättesaadavaks või eksporditakse turult. Komisjonil on õigus lisa delegeeritud õigusaktiga muuta.

Komisjon ootab sidusrühmade arvamusi valdkondadeüleste erandite ja täpsustuste lisamise kohta, EUDRi sätete ühtlustamise kohta konkreetsete tootekategooriate ja kasutusjuhtude puhul ning konkreetsete CN-koodide sihipäraste muudatuste kohta, et tagada ühtne süsteem ja EUDRi tulemuslik rakendamine.

Eraldi pakutakse välja kasutada valdkondadeüleseid erandeid, et raadamist käsitlevas määruuses tagada keskendumine raadamisriskiga seotud toodetele ja ühtlasi vältida tarbetut halduskoormust. Eelkõige esitatakse eelnõu tekstiga ettepanek teha erand näidistele ja toodetele, mida kasutatakse kontrollimiseks, analüüsimiseks ja katsetamiseks; ühekordselt kasutatavatele pakkematerjalidele ja pakenditele; korduskasutatavatele pakkematerjalidele ja pakenditele; turundus- ja teabematerjalidele; jäätmetele ja kasutatud toodetele ning kirjasaadetistele. Enamik nendest täpsustustest oli olemas juba delegeeritud õigusakti eelnõus, mille komisjon avaldas 2025. aastal üldsuse tagasiside saamiseks.

Valdkondadeüleseid täpsustusi lisatakse veel selle kohta, et EUDRi I lisas loetletud toodete kohta kehtivad selle määruuse kohustused üksnes juhul, kui need on toodetud asjaomasest saadusest. Selleks lisatakse delegeeritud õigusakti eelnõuga mitmele I lisa kandlele *ex* selle näitamiseks, et määruuse kohaldamisalasse ei kuulu tooted, mis on valmistatud mitteasjakohastest saadustest, nagu kookosõli või bambus. Täpsustatakse ka asjaomaseid liike, et tagada toote määratluse selge ja järjepidev tõlgendamine.

Lisaks sellele muudetakse delegeeritud õigusakti eelnõuga EUDRi tootemääratlust, et tagada sujuv ja tulemuslik kohaldamine, tuginedes kõigi saaduste puhul ühetaolisele ja sidusale lähenemisviisile ning vältides raadamisriski ümberpaigutamist. Eelnõu kohaselt jäetakse EUDRi kohaldamisalast välja taastatud rehvid⁽³⁸⁾ ning veisenahad⁽³⁹⁾.

Samas pakutakse sidusrühmade tagasiside põhjal välja lisada EUDRi kohaldamisalasse mõned tarneahela hilisema etapi tooted, et vältida lünki tarneahelas ettenähtud kohustustes ja vältida pigem ümberpaigutamist kui raadamisriski kõrvaldamist. Need tooted on lahustuv kohv, teatavad palmiõli derivaadid (sealhulgas palmiõlist valmistatud seep) ja külmutatud veisekeeled.

Delegeeritud õigusakti eelnõu avaldatakse üldsuse tagasiside neljanädalaseks perioodiks koos komisjoni talituste töödokumendiga, milles esitatakse metoodika, mida kasutatakse, et hinnata toodete võimalikku lisamist EUDRi kohaldamisalasse või sellest väljajätmist.

4.4 Uued kaubanduse lihtsustamise vahendid: õigusaktide ja sertifitseerimissüsteemide andmekogud

EUDRi rakendamiseks on mõnel juhul vaja, et ettevõtjad ja pädevad asutused hoolsuskohustuse täitmise protsessis orienteeruksid mitmekesises riiklike õigusaktide

⁽³⁷⁾ [Avaldatud algatused](#).

⁽³⁸⁾ Tooted, mis kavatsetakse EUDRi kohaldamisalast välja jätta, on sõiduautode protekteeritud kummirehvid (HS 40121100), busside protekteeritud kummirehvid (HS 40121200), õhusõidukite protekteeritud kummirehvid (HS 40121300), muud protekteeritud kummirehvid (HS 40121900), kummist täis- või padjandrehtid (40129020) ja kummist põiavööd (HS 40129090).

⁽³⁹⁾ EUDRi kohaldamisalast välja jäetavad veisenahad koos tootekoodidega on veise toornahad (HS 4101), veiste pargitud ja enne kuivatamist järeelpargitud nahad (HS 4104) ning veiste pärast parkimist või enne kuivatamiselset järeelparkimist muul viisil töödeldud nahad (HS 4107).

keskkonnas. Ettevõtjad võivad artikli 10 lõike 2 kohasel riskihindamisel kasutada sertifitseerimissüsteeme.

Selleks et sidusrühmi selles toetada, loob komisjon kaks andmekogu:

- üks andmekogu, kus on loetletud tootjariigi asjakohased õigusaktid vastavalt EUDRi artikli 2 punktile 40, ning
- teine andmekogu EUDRi kohaste saaduste sertifitseerimissüsteemide kohta.

Need andmekogud toetavad ettevõtjaid ja pädevaid asutusi, hõlbustades juurdepääsu hoolsuskohustuse täitmiseks vajalikule olulisele teabele, ja aitavad tõendada vastavust artikli 9 lõike 1 punktile h. Ühtse tsentraliseeritud infoallika olemasolu suurendab ka läbipaistvust ja aitab vältida liikmesriikide kattuvaid tegevusi, millega vähendatakse seonduvaid halduskulusid. Need kaks andmekogu hõlbustavad parimate tavade jagamist ja tagavad määruse ühetaolise kohaldamise kõigis liikmesriikides.

Need kaks andmekogu asuvad spetsiaalsetel veebisaitidel. Komisjon koostab vormid, milles on kirjas konkreetne teave, mida iga andmekogu jaoks on vaja, et tagada nende sobivus seoses EUDRiga ja vastavus õigusaktile. Teavet annavad kolmandad riigid ja sertifitseerimissüsteemide omanikud. Andmekogud toetavad nõuete täitmise meetmeid, hõlbustades juurdepääsu asjakohasele teabele, ja on eelkõige abiks seaduslikkuse nõude ja tootjariigi asjakohaste õigusaktide järgimisel.

Komisjon kavatseb asjakohaste õigusaktide andmekogu ja sertifitseerimissüsteemide andmekogu kasutusele võtta enne EUDRi kohaldamise algust 2026. aasta detsembris. Kolmandaid riike ja asjaomaseid sidusrühmi kutsutakse üles jagama asjakohast teavet, et tagada andmekogude täielikkus.

Põhipunktid – peatüki kokkuvõte

Sidusrühmade esitatud probleemide lahendamiseks nähakse lihtsustamispaketis ette eelkõige järgmine:

- täpsustus tarneahela hilisema etapi ettevõtjatele, millega eelkõige selgitatakse, et tarneahela hilisema etapi esimese ettevõtja roll ettevõtjatelt viitenumbrite kogumisel on passiivne, ning kirjeldatakse reimpordi korral kehtivaid reegleid ja põhjendatud kahtlusi;
- täpsustus esmatootjast mikro- või väikeettevõtjatele, millega eelkõige antakse juhiseid künniste kohta;
- täpsustus seaduslikkuse kontrolli põhimõtte kohta, sealhulgas antakse selgemaid juhiseid hoolsuskohustuse lihtsustatud nõuete kohta;
- infosüsteemi ajakohastamine (taasavatakse 2026. aasta juunis), millega võetakse kasutusele uued funktsioonid, et võtta arvesse EUDRis tehtud muudatusi (nagu uute rollide registreerimine, lihtsustatud deklaratsioonid), ja lisafunktsioonid, sealhulgas täiendavad või täiustatud rakendusliidesed ning sidusrühmade ettepanekute alusel väljatöötatud vabatahtliku rühmitamise vahendid;
- toote määratluse täpsustamine, milleks kavatakse kehtestada teatavad valdkondadeülesed erandid, jäetakse välja teatavad tooted (nt taastatud rehvid, veisenahad) ja lisatakse muid tooteid (nt lahustuv kohv, teatavad palmiõli derivaadid ja külmutatud veisekeeled), nagu on ette nähtud üldsuse tagasiside saamiseks avaldatud delegeeritud õigusakti eelnõus;
- tootjariikide asjakohaste õigusaktide ja sertifitseerimissüsteemide andmekogude kasutuselevõtmine 2026. aasta lõpuks.

5. Lihtsustamismeetmete kvantitatiivne hindamine

2. ja 4. peatükis kirjeldatud lihtsustustele tuginedes esitatakse käesolevas peatükis EUDRI kohaste ettevõtjate ja kauplejate nõuete täitmisega seotud iga-aastaste korduvkulude (punkt 5.1) ja nendega seotud iga-aastase keskkonnakasu (punkt 5.2) kvantifitseeritud majanduslik mõju. See annab ühtse aluse iga-aastaseks võrdluseks.

5.1 Halduskoormuse majandusliku mõju kvantifitseerimine

Kokkuvõttes vähendavad eelmistes peatükkides kirjeldatud seadusandlikud ja muud lihtsustamismeetmed hinnanguliselt ligikaudu 75 % võrra nende ettevõtjate iga-aastaseid nõuete täitmisega seotud kulusid, kellel on EUDRI kohaseid kohustusi, st võrreldes 2023. aastal jõustunud määrusega peaksid kulud vähenema hinnanguliselt 8,1 miljardilt eurolt aastas 2,0 miljardile eurole aastas, kui kõiki lihtsustamismeetmeid on arvesse võetud⁽⁴⁰⁾.

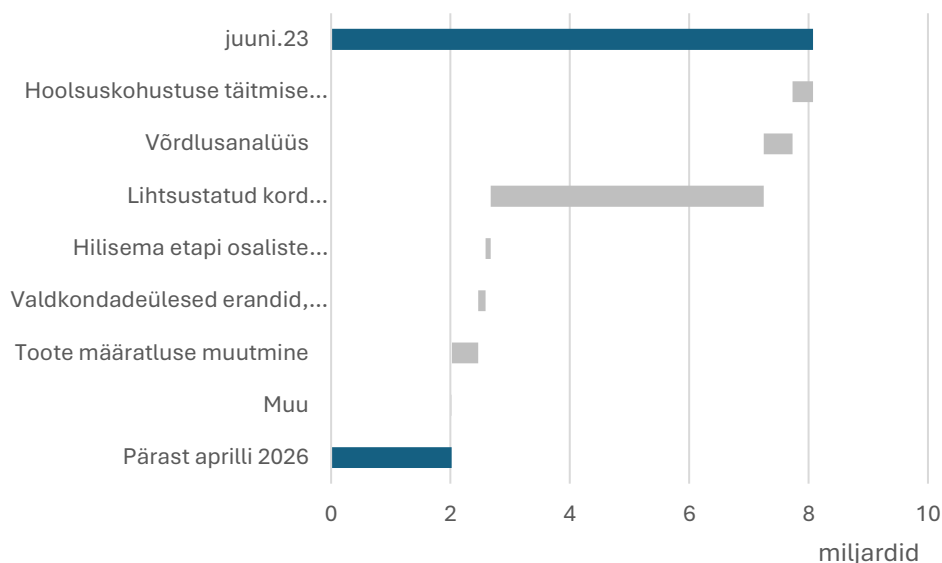
See märkimisväärne vähenemine saavutatakse selliste sihipäraste kohanduste koostoimega, mis üheskoos lihtsustavad õigusraamistikku. Varem on kvantifitseeritud kulude kokkuhoiu meetmeid, mis hõlmavad riskikategooriaid (mai 2025), mille kohaselt liigitatakse väikese riskiga riikideks rohkem riike, kui esialgses mõjuhinnangus eeldati, hoolsuskohustuse täitmise deklaratsioonide iga-aastase esitamise võimalust (täpsustus korduma kippuvates küsimustes ja juhenddokumentides, aprill 2025) ning esmatootjast mikro- või väikeettevõtjate lihtsustatud korda (EUDRI läbivaatamine 2025. aastal).

Kvantifitseerimine hõlmab ka viimaseid lihtsustusi, mis avaldati koos käesoleva aruandega. Arvestatud on üldsuse tagasiside saamiseks avaldatud delegeeritud õigusakti eelnõus kavandatud muudatusi, nagu tarneahela hilisema etapi palmiõlitoodete lisamine ja naha väljajätmine ning valdkondadeülesed erandid. Lisaks sellele tuleneb kulude edasine vähenemine selgemast täpsustamisest, kuidas hoolsuskohustust kontrollitakse, ja tunnuskoodide või viitenumbrite kogumise tõlgendamisest tarneahela hilisema etapi osaliste passiivse kohustusena.

Joonisel 2 on esitatud ülevaade, kui palju iga meede kokkuhoidu annab. Kokkuvõttes on suurim kulude vähenemine saavutatud lihtsustatud korra kehtestamisega ja EUDRI kohaldamisala muutmisega. Neist esimene on eriti mõjus esmatootjast mikro- ja väikeettevõtjate suure arvu tõttu. Kuigi tarneahela hilisema etapi suurte ettevõtjate kulude kokkuhoid on üksikute ettevõtjate tasandil märkimisväärne, on nende panus EUDRI nõuete täitmisega seotud kulude koguvähendamisse ikkagi väiksem, sest nende osakaal kõigist ettevõtjatest on küllaltki väike.

⁽⁴⁰⁾ See kvantifitseerimine hõlmab tegevuse korduvaid iga-aastaseid nõuete täitmisega seotud kulusid, kuid ei hõlma süsteemi arendamisega seotud investeeringukulusid.

Joonis 2. Kulude kokkuhoiu jaotus lihtsustamispakettide kaupa (miljardites eurodes aastas), mis on pärast määruse jõustumist 2023. aasta juunis kehtestatud ajavahemikus 2025. aasta aprillist 2026. aasta aprillini

Majandusliku mõju kvantifitseerimise metoodika

Metoodikana⁽⁴¹⁾ kasutati standardkulude hindamise meetodit, mille järgi arvutati iga-aastased korduvkulud, korrutades EUDRI alla kuuluvate ettevõtjate ja kauplejate arvu kindlaksmääratud keskmise kuluga osalise kohta.

Vastavalt esialgses mõjuhinnangus esitatud määratlusele sisaldavad korduvad kulud rakendatud töötajate kulusid, süsteemide hooldust ning andmete kogumise, koondamise ja analüüsimisega seotud kulusid, mille hulka mõnel juhul kuuluvad kolmandate isikute auditeerimise ja uuringutega seotud erialateenuste kulud.

Arvutused põhinevad esialgses mõjuhinnangus esitatud majandusliku mõju kvantifitseerimisel, kuid võrdluselust on laiendatud, et hõlmata varem välja jäetud osaliste segmendid. Nõuete täitmisega seotud kulude arvutustes võetakse nüüd arvesse kõiki importivaid ettevõtjaid (esialgne eeldus oli, et ainult pooltel neist tekivad täiendavad hoolsuskohustuse täitmise kulud). Hõlmatud on ka tarneahela hilisema etapi ettevõtjad, kauplejad ja omamaised tootjad ning arvesse võetakse nõuete täitmisega seotud korduvaid kulusid, mis varem olid andmelünkade või vähesese mõju eelduse tõttu välja jäetud.

Importivate ja tarneahela hilisema etapi ettevõtjate, keskmise suurusega ja suurte omamaiste esmatootjate ja kauplejate puhul kasutatakse samu ühtseid hoolsuskohustuse täitmise kulude hinnangulisi andmeid kui esialgses mõjuhinnangus. Hinnangus eeldati, et ettevõtja kohta on nõuete täitmisega seotud kulud väikese riskiga riikidest hankimisel 1 000 eurot, keskmise riskiga riikidest hankimisel 10 000 eurot ja suure riskiga riikidest hankimisel 15 000 eurot. Analüüsis võetakse aluseks keskmine väärtus 10 000 eurot ettevõtte kohta. Eeldatakse, et ettevõtja, kes hangib tooteid väikese riskiga riikidest, kannab poole standardkuludest. Esmatootjast mikro- või väikeettevõtjate puhul eeldatakse, et hoolsuskohustuse täitmise kulud on 500 eurot ettevõtja kohta aastas, mis vastab nende

⁽⁴¹⁾ See metoodika põhineb komisjoni tellitud uuringul „Assessment of environmental reporting and the potential for simplification“, mis avaldatakse eeldatavasti 2026. aasta lõpus. Arvutusetape ajakohastatakse, et võtta arvesse lihtsustusi, mis on esitatud koos käesoleva aruandega avaldatud delegeeritud õigusaktis, korduma kippuvates küsimustes ja suunistes.

väiksematele kuludele tarneahela jälgimisel ja nõuetele vastavust tõendavate dokumentide koostamisel.

Pärast 2025. aasta aprilli korduma kippuvates küsimustes ja juhenddokumentides kirjeldatud lihtsustuste tulemusena võetakse ettevõtja kohta kasutusele 10,7 % väiksemad kulud. Kõige suurema mõjuga on võimalus hõlmata mitu saadetist või partiid ühe iga-aastase hoolsuskohustuse täitmise deklaratsiooniga. See hinnang põhineb eeldusel, et aruandluskulud moodustavad ligikaudu 11 % kõigist hoolsuskohustuse täitmise kuludest,⁽⁴²⁾ ja andmetel saadetiste sageduse kohta, mis näitab, et ettevõtjate keskmine saadetiste arv aastas on 42 (välja arvatud näidised).

Selleks et arvesse võtta 2025. aasta mais muudetud riskikategooriate mõju, kui rohkem riike liigitati väikese riskiga riikideks, arvestatakse suurema osa (51 % varasema 20 % asemel) importivate ettevõtjate puhul poolega nõuete täitmisega seotud standardkuludest.

2025. aasta detsembri muudatusega kehtestatud lihtsustuste kvantifitseerimiseks vähendatakse märkimisväärselt esmatootjast mikro- või väikeettevõtjate kulusid ettevõtja kohta, sest hoolsuskohustuse täitmise deklaratsioonide regulaarse esitamise kohustus on asendatud ühekordse deklaratsiooniga, mida suurte muudatuste korral võidakse ajakohastada. Nendes arvutustes võetakse aluseks, et aruannet ajakohastatakse keskmiselt kord 20 aasta jooksul, ja see vähendab iga-aastaseid korduvkulusid 95 %. Samamoodi eeldatakse, et tarneahela hilisema etapi ettevõtjad ja kauplejad, kes ei pea enam viitenumbreid edastama, kannavad ainult 5 % oma esialgsetest nõuete täitmisega seotud kuludest, et passiivselt koguda ja säilitada tarneahela hilisema etapi ettevõtjalt saadud viitenumbreid.

Toote määratluse muudatusi, mida tehti nii määrase muutmisega 2025. aastal kui ka delegeeritud õigusakti eelnõus 2026. aastal, võetakse arvesse sellega, et importivate ettevõtjate koguarvu kohandatakse vastavalt kõiki EUDRI kohaseid tooteid tootvate üksikute ettevõtjate arvule, mis on saadud maksunduse ja tolliliidu peadirektoraadi andmebaasist Surveillance. Hinnanguliselt 352 tuhandest ettevõtjast (kui välja arvata sellised tooted nagu raamatud, nahk ja taastatud rehvid, samuti palmiõlist saadud tooted, kohv ja külmutatud veisekeeled) on üksikuid importivaid ettevõtjaid 275 tuhat. Ajakohastatud suuniste ja korduma kippuvate küsimuste dokumentide kohaselt vähendatakse tarneahela hilisema etapi ettevõtjate ja kauplejate kulusid veelgi, mis näitab pragmaatilist lähenemist hoolsuskohustuse kontrollimisele ning millele aitab kaasa see, et tunnuskoodide või viitenumbrite kogumine on tarneahela hilisema etapi osaliste jaoks selgelt passiivne kohustus. Peale selle vähendatakse kulusid 6,8 % delegeeritud õigusakti eelnõus kehtestatud valdkondadeüleste lihtsustustega. See vähendamine saavutatakse peamiselt eranditega, mida tehakse jäätmetele ja kasutatud toodetele (4,6 %), samuti pakkematerjalidele (1,95 %). Samas bambusega seotud toodete osakaal on väiksem (0,25 %) ja näidiste mõju on tühine (0,004 %). Jäätmete ja kasutatud toodete osakaalu hinnati asendusnäitajate abil, mis tavaliselt tuletati muudest tootekategooriatest, mille kohta olid konkreetsete CN-koodidega seotud impordiväärtuste andmed olemas. Näidiste väärtus tuletati tolliasutuste kaubandusandmetest, kasutades väikese väärtusega saadetiste näidistena kindlakstegemiseks 150 euro suurust künnist. Bambusega seotud erandid arvutati selliste CN-koodidega toodete alusel, mis võimaldasid bambusel ja puittoodetel selgelt vahet teha. Pakkematerjalidega seotud säästu hinnati selliste sobivate CN-koodidega esemete alusel nagu puidust pakk-kastid, salved, kaubaalused, vaadid, pütid, pappkarbid ja karbid. Analüüs ei hõlma täitmise tagamise või rakendamise laiemaid kulusid, mida ELi liikmesriikide ametiasutused tervikuna igal aastal seoses määrasega kannavad. Need kulud, mis esialgse mõjuhinnangu kohaselt on ligikaudu 18 miljonit eurot

⁽⁴²⁾ Euroopa Komisjon (2020), [Study on due diligence requirements through the supply chain](#).

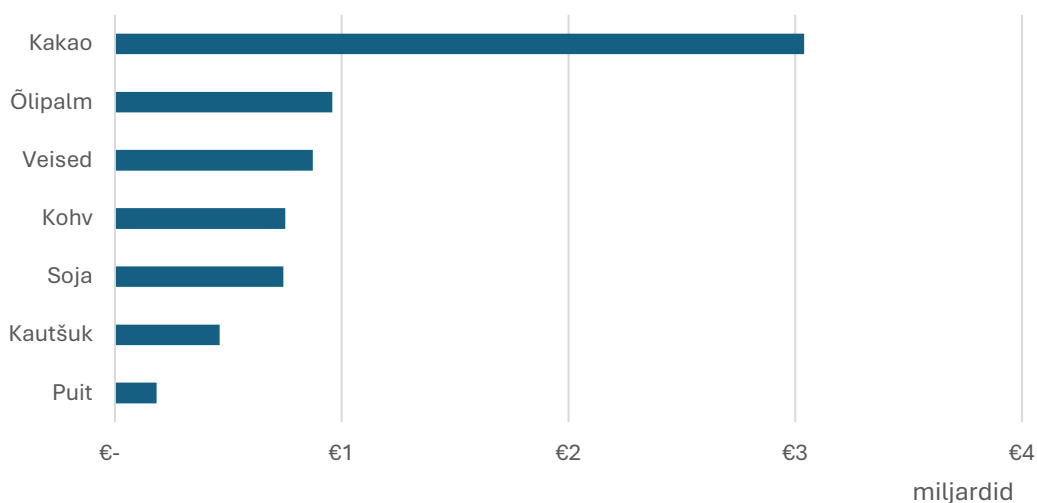
aastas, muutuvad tõenäoliselt vaid vähesel määral ning, arvestades et need on ligikaudu kaks suurusjärku väiksemad ettevõtjate ja kauplejate hinnangulistest nõuete täitmisega seotud korduvkuludest, eeldatavasti ei mõjuta määruse üldist proportsionaalsust. Sama kehtib Euroopa Komisjoni eeldatavate kulude kohta, mis on rakendamise esimese kuue aasta jooksul hinnanguliselt 16,5 miljonit eurot.

Analüüsis ei võeta arvesse ettevõtjate ühekordseid kulusid, nagu hoolsuskohustuse põhimõtete väljatöötamine ja kehtestamine, vajalike IT-süsteemide hankimine ja paigaldamine, töötajate ja tarneahela partnerite teavitamine ja koolitamine, sest neid kulusid ei saa aastate arvestuses võrrelda. Need kulud peaksid vähenema proportsionaalselt toote määratluse muutmisest tuleneva nende üksikute ettevõtjate arvu vähenemisega, kelle kohta EUDR kehtib.

5.2 Kulude ja keskkonnakasu proportsionaalsus

2015.–2020. aasta andmetele tuginedes⁽⁴³⁾ peaks EUDR pärast HS49 väljajätmist ja delegeeritud õigusaktis kavandatud muudatuste lisamist tooma majanduslikku kasu ligikaudu 7 miljardit eurot aastas, kui arvestada ümber 208 tuhat hektarit välditud raadamist ja 49 miljonit tonni välditud kasvuhoonegaaside heidet nii ELis kui ka impordiga seoses. Seega ületab see märkimisväärselt hinnangulisi nõuete täitmisega seotud kulusid pärast lihtsustamist. Joonisel 3 on näidatud, kuidas keskkonnakasu saaduste kaupa jaotub pärast delegeeritud õigusakti eelnõus kavandatud muudatusi.

Joonis 3. Aasta kohta uuest tootemääratlusest tulenev keskkonnakasu nii ELis kui ka seoses impordiga jaotatuna saaduse järgi⁽⁴⁴⁾

Keskkonnakasu arvutamise metoodika

Keskkonnakasu kvantifitseeritakse raadamise ja heitkoguste jalajälje põhjal, mis on seotud EUDRiga hõlmatud saaduste impordiga, ning raadamise ja heitkoguste põhjal, mis on seotud asjaomaste saaduste tootmisega ELis. Raadamise jalajälg on maa-ala, mis on metsast muudetud põllumajanduslikuks kasutamiseks, et toota asjaomast saadust. Heite jalajälg näitab maakasutuse muutmisega seotud süsinikuvarude netoerinevust. See

⁽⁴³⁾ Kuna Singhi ja Perssoni (2026) andmestik DeDuCE, milles esitatakse hinnangud raadamise kohta riikide ja saaduste kaupa, on kättesaadav ainult kuni 2022. aastani ja sellel on reservatsioonid aastateks 2021–2022, siis keskendutakse analüüsis ajavahemikule 2015–2020. Peamised reservatsioonid on seotud viivitustega põllumajandusmaa kasutust ja raiutud ala käsitlevate andmete riiklikus aruandluses, mis on DeDuCE-mudeli sisendiks, ja need võivad moonutada raadamise näitajaid aastate 2021–2022 kohta.

⁽⁴⁴⁾ Puidu keskkonnakasu on alahinnatud, sest arvutustes ei võeta arvesse metsade degradeerumist, loodusliku metsa muutmist majandatavaks metsaks või istandikuks.

metoodika ei võta arvesse metsade degradeerumise vähenemisest tulenevat keskkonnakasu. Raadamise ja heite näitajate rahaline väärtus arvestatakse eraldi ja seejärel koondatakse, et hinnata kogu keskkonnakasu. Raadamise mõju hinnatakse ökosüsteemi teenustel põhineva meetodi alusel ja heitkoguseid heitkogustega kauplemise süsteemist tuletatud süsinikuhinna alusel. Brander jt (2024)⁽⁴⁵⁾ on troopiliste, subtroopiliste ja parasvöötme metsade representatiivse väärtusena võtnud kasutusele ökosüsteemiteenuste väärtuse⁽⁴⁶⁾ 10 000 eurot hektari kohta aastas ning süsinikuhinna 100 eurot tonni CO₂ kohta võtnud esialgsest mõjuhinnangust⁽⁴⁷⁾.

Raadamise jalajälge ja sellega seotud heidet, mis on seotud EUDRI kohase impordiga, määratakse mitmesuguste dokumentide põhjal. Esiteks kasutatakse Singhi ja Perssoni (2026) riigipõhiseid hinnanguid EUDRI kohaldamisalasse kuuluva seitsme saaduse tootmisega seotud raadamise kogumahu kohta⁽⁴⁸⁾. FAOSTATi tootmisandmete põhjal arvutatakse raadamise osakaal iga riigi ja saaduse kombinatsiooni kohta. See leitakse raadamise ja konkreetse saaduse riigisisese tootmise suhtena.

Seejärel arvutatakse saadustest valmistatud toodete impordiga seotud varjatud raadamine, korrutades raadamise osakaalu ELi imporditud (COMEXT, COMTRADE) saadustest valmistatud toote mahuga ja lõpptootes sisalduva esmase saaduse massiosaga.

Selleks et võtta arvesse erinevusi tootjariigi ja päritoluriigi vahel, kasutatakse saaduste ja nendest valmistatud toodete puhul erinevat raadamise osakaalu. Saaduse puhul põhineb raadamise osakaal üksnes raadamisel ja tootmisel päritoluriigis, nagu on kirjeldatud eespool. Saadustest valmistatud toodete puhul arvutatakse raadamise osakaal kaalutud keskmisena, mis võtab arvesse asjaomase saaduse tootmis-, impordi- ja ekspordivooge, et lähendada tarneahela varasemates etappides hankimise geograafilist jaotust.

Raadamise jalajälg ja sellega seotud heide, mis on seotud EUDRI kohaste saaduste tootmisega ELis, võetakse võrdseks keskmise raadamise ja maakasutuse muutmisest tuleneva heitega ajavahemikul 2015–2020, eeldades seega kaudselt, et asjaomaste saaduste tootmisega seotud raadamine ELis peatatakse täielikult, kui raadamist käsitlevat määrust hakatakse kohaldama.

Eespool kirjeldatud metoodikat kasutades saab hinnata, et EUDRI tootemääratluse muutmisega välditakse 208 tuhande hektari raadamist ja sellega kaasnevat 49 miljonit tonni kasvuhoonegaaside heidet, mis tulenevad nii ELi-sisese tootmisest kui ka impordist.

⁽⁴⁵⁾ Brander, L. M., De Groot, R., Schägner, J. P., Guisado-Goñi, V., Van't Hoff, V., Solomonides, S.,... ja Thomas, R., „Economic values for ecosystem services: A global synthesis and way forward“, *Ecosystem Services* 66, 2024, 101606.

⁽⁴⁶⁾ Ökosüsteemi teenuse väärtus on kvantifitseeritud kasu, mida inimesed saavad looduslikest ökosüsteemidest, nagu puhas vesi, toidutootmine, kliima reguleerimine, vaba aja veetmine ja selliste geneetiliste ressursside säilitamine, mis toetavad põllukultuuride parandamist, ravimite arendamist ja ökosüsteemi vastupanuvõimet.

⁽⁴⁷⁾ [Komisjoni talituste töödokument – mõjuhinnang \(2021\)](#).

⁽⁴⁸⁾ Singh, C. ja Persson, U. M., „Global patterns of commodity-driven deforestation and associated carbon emissions“, *Nature Food* 7, väljaanne 2, 2026, lk 138–151.

Põhipunktid – peatüki kokkuvõte

- Käesolevas aruandes kirjeldatud kombineeritud lihtsustamismeetmed peaksid vähendama ettevõtjate iga-aastaseid nõuete täitmisega seotud kulusid 75 %.
- EUDR peaks tooma majanduslikku kasu ligikaudu 7 miljardit eurot aastas, kui arvestada, et ära on hoitud raadamine 208 tuhandel hektaril ja 49 miljonit tonni kasvuhoonegaaside heidet.
- Kulud vähenevad eriti suurel määral esmatootjast mikro- või väikestel ettevõtjatel, väikese riskiga riikidest hankeid tegevatel ettevõtjatel ja tarneahela hilisema etapi osalistel.